

ΓΕΡΑΝΙ

Οι ρίζες μας

Περιεχόμενα

Χαιρετισμός Σεβασμιωτάτου Επισκόπου Καρπασίας κ. Χριστόφορου	2
Ομόφωνη απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου Γερανίου	3
Χαιρετισμός προς τις νεότερες γενιές του Γερανιού	4
Πάτερ Δάββας Ένα μεγάλο Ευχαριστώ	5
Το Ημερολόγιο Δημήτρη Μ. Κκούσιου	6-12
Γρηγόρης Αυξεντίου (*Ποίημα)	13
Το βουνό (*Ποίημα)	14
Η ετυμολογία της ονομασίας του χωριού μας. Από πού προέρχεται η λέξη «Γεράνι»	15-16
Το όνομα «ΓΕΡΑΝΙ» στον ευρύτερο ελληνικό χώρο	17-18
Μια ματιά στους Γερανιώτικους κάμπους	19-20
Κατάσχεση οικίας στο Γεράνι Παναγιώτης Καρλσή	21-22
Η επανάσταση του Ιωαννίκιου (Καλοκαίρι, 1833) και το μοναστήρι του Αγ. Νικόλα του Δαυλίου	23
Θεία Ευχαριστία Πάτερ Βαρνάβας	24-25
Διά Βίου Μάθηση Διά Βίου Προσφορά	26
Το Γεράνι μέσα από τον τόπο	27
Εκδηλώσεις του Κοινοτικού Συμβουλίου	28
Ιστορία της Κοινότητας μας μέσα από τον τόπο	29
Έγγραφα με ιστορική σημασία για την κοινότητά μας	30-33
Έτσι ζούσαν οι γονείς και οι παπούδες μας	35-36

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΑΣ
κ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΓΕΡΑΝΙΟΥ**

Αγαπητοί μου συγχωριανοί Γερανώτες,

Χαίρετε εν Κυρίω πάντοτε!

Με ιδιαίτερη χαρά λαμβάνω την ευκαιρία που μου δίνεται να χαιρετίσω το δεύτερο τεύχος του περιοδικού της κοινότητάς μας «Γεράνι, οι ρίζες μας». Διαβάζοντας το πρώτο τεύχος του περιοδικού διαπίστωσα ότι έγινε μία εξαιρετική προσπάθεια από τους συντελεστές για να εκδοθεί κάτι αξιόλογο και ποιοτικό, το οποίο θα μπορέσει να εξυπηρετήσει τους σκοπούς που έθεσε το κοινοτικό Συμβούλιό μας. Συγχαίρω θερμά τους συντελεστές της έκδοσης αυτής και εύχομαι και το δεύτερο τεύχος να έχει ανάλογη ποιοτική εργασία.

Η πατρίδα μας σήμερα βρίσκεται αντιμέτωπη με μία δύσκολη κατάσταση, αυτή της οικονομικής κρίσης, η οποία αναμένεται να προκαλέσει αλυσιδωτά προβλήματα στην κοινωνία και πολύ πιθανόν η κατάσταση αυτή να συρρικνώσει ακόμα και την εθνική μας υπόσταση. Προσωπικά θεωρώ ότι το πρόβλημα που έχουμε ενώπιον μας είναι το μεγαλύτερο στη σύγχρονη κυπριακή ιστορία μετά από αυτό της βάρβαρης εισβολής και του βίαιου ξεριζωμού από τους τόπους μας. Φυσικά οι επιπτώσεις που αναμένεται να έχει η οικονομική κρίση στον τόπο μας δεν θα είναι ανάλογες με αυτές της εισβολής, αλλά πολύ πιθανόν να είναι ιδιαίτερα βαριές.

Όλη αυτή η κατάσταση με ώθησε στο να αναζητήσω τα αίτια του νέου προβλήματος που

έχουμε να αντιμετωπίσουμε καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι ο λόγος που βρισκόμαστε σε αυτή την κατάσταση σήμερα είναι ο ίδιος με αυτόν που μας οδήγησε στα τραγικά γεγονότα του καλοκαιριού του 1974. Περηφάνια, εγωισμός, φιλαυτία και πλεονεξία είναι μερικά από τα πάθη που και τότε, αλλά και πολύ περισσότερο σήμερα πλημμυρίζουν τις καρδιές μας. Η προσωπική ευθύνη μας για το σημερινό κατόντημα είναι τεράστια. Βγάλαμε από τη ζωή μας τον Χριστό και ζούμε μία ζωή χωρίς Αυτόν με αποτέλεσμα να ορθώνονται μπροστά μας εκτός από τα οικονομικά και πλειάδα άλλων προβλημάτων, όπως κοινωνικά και ψυχολογικά τα οποία εξευτελίζουν και πολλές φορές διαλύουν τον άνθρωπο.

Έχοντας, λοιπόν, ενώπιον μας τη συνεχιζόμενη τουρκική κατοχή, αλλά και το πρόβλημα της οικονομικής κρίσης και των επιπτώσεών της, εύλογα θα διερωτάται κανείς τι μπορούμε, ως Ορθόδοξοι Χριστιανοί, να αντιτάξουμε για να ανατρέψουμε την κατάσταση αυτή. Η απάντηση είναι απλή. Μετάνοια και στροφή στον Θεό. Η αναγνώριση των πτώσεων μας, η μετάνοια και η πνευματική καλλιέργεια είναι τα μόνα μέσα τα οποία μπορούν να μας οδηγήσουν αρχικά στην εσωτερική ελευθερία, η οποία θα μας απομακρύνει από τα πάθη και τις όποιες μορφές κρίσης και στη συνέχεια στην εθνική ελευθερία και επιστροφή στα χωριά μας.

Συνεπώς, αγαπητά μου παιδιά, αυτός είναι ο δρόμος τον οποίο καλούμαστε να βαδίσουμε για να λύσουμε τα προβλήματά μας και να πετύχουμε την πολυπόθητη λευτεριά. Ο δίκαιος Θεός εάν δει ότι το θέλουμε και ότι αγωνιζόμαστε γι' αυτό θα μας ανταμείψει πλουσίως.

Εύχομαι όπως ο Κύριός μας δια των πρεσβειών της Αγίας Αικατερίνης να σας ενισχύει και ενδυναμώνει στον αγώνα σας και σύντομα να επιστρέψουμε στο Γεράνι μας και να ξαναλειτούργησουμε τις Εκκλησίες μας.

Μετ' ευχών
† Ο Καρπασίας Χριστοφόρος

Έχουμε άποψη...

Αν χάσουμε την πίστη μας στο δίκαιο του αγώνα μας και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε μειώσουν τις αντοχές μας και κάμψουν τις αντιστάσεις μας, η κατάληξη θα είναι οδυνηρή.

Το Κοινοτικό μας Συμβούλιο ομόφωνα στέλνει στους συγχωριανούς μας το μήνυμα:

Θα ήταν λάθος εμείς οι Ελληνοκύπριοι να σπεύδουμε μαζικά με αιτήσεις ενώπιον της λεγόμενης Επιτροπής Αποζημιώσεων του ψευδοκράτους για να πουλήσουμε τις περιουσίες μας. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο πιθανώς να είναι καταστροφικό για τη

λύση του Κυπριακού λόγω του ότι η εικόνα που θα δοθεί προς τα έξω είναι ότι το κυπριακό από πρόβλημα εισβολής και κατοχής μετατρέπεται σε θέμα αποζημιώσεων.

Οι συνομιλίες δεν θα μπορούν να διεξαχθούν, θέματα επιστροφής δεν θα είναι εύκολο να υπάρξουν και το μήνυμα που θα δοθεί προς τα έξω είναι ότι δεν χρειάζονται πλέον πιέσεις προς την Τουρκία να φύγει από την Κύπρο. Στο τέλος της ημέρας, χωρίς υπερβολή, αυτό μπορεί να σημαίνει και παραμονή της Τουρκίας στην Κύπρο. Πιστεύουμε, σε κάθε περίπτωση, η βάση της πολιτικής λύσης του Κυπριακού θα αδυνατίσει.

Για να αποτραπεί η προσφυγή στην επιτροπή ακινήτων της Τουρκίας η εισήγησή μας είναι απλή, δίκαιη, ξεκάθαρη και εύκολη στην εφαρμογή της. Είναι ανάλογη της πρότασης για τα "απροσπέλαστα" που τέθηκε σε εφαρμογή το 1964 μετά τις δικαιοδικές ταραχές. Δηλαδή να αποζημιώνονται οι ιδιοκτήτες περιουσιών στα κατεχόμενα, κάθε χρόνο, για την απώλεια χρήσης της περιουσίας τους.

Σας Ευχαριστούμε.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο και η Επιτροπή του Σωματείου μας, ευχαριστεί όλους εσάς που αντί στεφάνων στην κηδεία των προσφυλών σας ατόμων ανακηλώνετε εισφορές για το ταμείο δυσπραγούντων Γερανιωτών «ΔΙΟΓΕΝΗΣ». Των τεθνεόντων αιωνία τους η μνήμη.

Χαιρετισμός προς τις νεότερες γενιές του Γερανιού

Αγαπητοί μου συγχωριανοί και φίλοι,

Μέσα στα πλαίσια της προσπάθειας που καταβάλλουμε για καλλιέργεια και διατήρηση της μνήμης των κατεχόμενων εδαφών μας, εντάσσεται και η έκδοση αυτού του τεύχους, η οποία έχει ως απώτερο σκοπό να σκιαγραφήσει τις ομορφιές του αγαπημένου μας χωριού, του Γερανιού, και να εμψυχήσει στις καρδιές των νεότερων γενιών την αγάπη, την έμπνευση και τον πόθο της επιστροφής.

Εμείς οι νέοι, δυστυχώς, δεν είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε από κοντά τους τόπους των γονιών μας, τους τόπους, που με την αδυσώπητη και ανελέητη δύναμη των όπλων αμαύρωσε και κατέστρεψε ο Τούρκος εισβολέας. Μεγαλώσαμε μακριά από το αγαπημένο χωριό μας, μα καταφέραμε να αποτυπώσουμε βαθιά μέσα στην καρδιά μας συναισθήματα, σκέψεις και εικόνες για το Γεράνι και να αισθανθούμε βαθιά μέσα μας τη διακαή επιθυμία για επιστροφή στα μέρη, που τόσο πολύ αγάπησαμε.

Οι παραστατικές περιγραφές και διηγήσεις των γονιών και των παππούδων μας «ζωντάνεψαν» μέσα μας όλες τις στιγμές-απλές και καθημερινές-της ζωής τους στο χωριό. «Ταξιδέψαμε» νοερά στα γραφικά δρομάκια του, στις αυλές των σπιτιών, στο σχολείο, στα παραδοσιακά καφενεία και προσπαθήσαμε να φανταστούμε ότι προσκυνάμε στην εκκλησία της Αγίας Αικατερίνης, του Αγίου Γεωργίου και της Παναγίας της Ευαγγελίστριας. Αντλώντας δύναμη από όλη αυτή την αγάπη που εκπέμπουν οι περιγραφές και τα λόγια των γονιών μας για το χωριό μας, μπορέσαμε να γευτούμε, έστω και νοερά, τις ομορφιές και τις καθημερινές στιγμές που έζησαν εκεί. Επιζητούμε και εμείς με τη σειρά μας να μπορέσουμε να μεταφέρουμε τη θέρμη, τον ενθουσιασμό και τον πόθο των γονιών μας στις νεότερες γενιές έτσι ώστε να κρατήσουμε άσβεστη τη φλόγα της ανάμνησης και της αγωνιστικότητας για ασίγαστο αγώνα μέχρι την ημέρα της επιστροφής στην αγαπημένη μας γη.

Συγχαίρουμε ιδιαίτερα όλους όσους εργάστηκαν πολύ ευσυνείδητα και φιλότιμα, αφιερώνοντας χρόνο για τη συγκέντρωση του υλικού, τη συγγραφή και την επιμέλεια των κειμένων. Εν κατακλείδι, θα ήταν παράλειψή μου να μην ευχαριστήσω τον κοινοτάρχη του χωριού μας, τον κ. Ανδρέα Πέτρου, ο οποίος μου έδωσε την ευκαιρία να προλογίσω το τεύχος αυτό.

Μη διστάσετε να ενισχύσετε την προσπάθειά μας αυτή, αποστέλλοντας υλικό, το οποίο μπορεί να δημοσιευτεί σε επόμενα τεύχη. Είμαστε ανοικτοί σε εισηγήσεις και ευελπιστούμε στη συνέχιση και ενδυνάμωση της προσπάθειας για καλύτερη γνωριμία μεταξύ μας. Μπορείτε να αποστέλλετε εισηγήσεις, υλικό, καθώς και οποιαδήποτε άλλα μηνύματα, στα e-mails:

gerani.petrou@gmail.com και daskalou1@hotmail.com.

Σας χαιρετούμε και σας καλωσορίζουμε με χαρά στην παρέα μας!

**Κάκια Σάββα, Εκπαιδευτικός
Εκπρόσωπος της νεολαίας Γερανιού**

*Πάτερ Σάββα
Ένα μεγάλο Ευχαριστώ
για τις υπηρεσίες που
αφειδώλευτα πρόσφερες
στην Κοινότητά μας*

Ο Πάτερ Σάββας γεννήθηκε στο Γεράνι Αμμοχώστου στις 28.02.1926. Γονείς του ήταν ο Κυριάκος και η Μαργαρίτα Μαρκαρού-Παφίτη. Όταν τελείωσε το Δημοτικό σχολείο βοηθούσε τον πατέρα του που ήταν βοσκός. Στις 5 Οκτωβρίου του 1947 παντρεύτηκε τη Μυροφόρα Κυριάκου Τσιήκη και άνοιξαν δικό τους σπιτικό. Ο Σάββας είχε κοπάδι από πρόβατα αλλά ασχολείτο και με τη γεωργία. Απέκτησαν 8 παιδιά: το Γιώργο, τον Κυριάκο, τον Ανδρέα, τον Παντελή, τη Χρυστάλλα, τον Παναγιώτη, το Βαρνάβα και τον Ηλία. Το 1955 έγινε μέλος στην ΕΟΚΑ, με ενεργό και δραστήρια συμμετοχή. Στο σπίτι του κατασκευάστηκε κρησφύγετο που φιλοξενούσε αντάρτες. Το 1963 φοίτησε στην Ιερατική Σχολή Απόστολος Βαρνάβας. Χειροτονήθηκε σε Διάκονο στις 13

Νοεμβρίου 1964 και στις 6 Δεκεμβρίου του 1965 σε πρεσβύτερον από τον Αρχιερέα Τριμυθούντος Γεώργιο. Η χειροθεσία του σε πνευματικό έγινε από του Αρχιεπίσκοπο Μακαρίου Γ' στις 17 Νοεμβρίου 1968. Υπηρέτησε ως ιερέας στην κοινότητα Αγ. Ηλία μέχρι το 1974. Εξ' αιτίας της εισβολής εγκαταστάθηκε στην Αλαμινό όπου και συνεχίζει να υπηρετεί την Εκκλησία μέχρι σήμερα.

Ο π. Σάββας ανήκει στην γενιά των απλών και ευλαβών κληρικών. Ιεροπρεπής, φιλακόλουθος, σεμνός ως άνθρωπος, φιλόξενος και απλόχερος σαν άνθρωπος, άφησε τη δική του σφραγίδα. Μας κληροδότησε, το χρέος όλων μας, την αγάπη στο Θεό, στην πατρίδα και στην Οικογένεια. Τον ευχαριστούμε και τον ευγνωμονούμε. Ας έχουμε την πατρική του ευχή.

Παραθέτω τα πιο κάτω γεγονότα όπως είναι γραμμένα στο ημερολόγιο του Δημήτρη Μ.Κκούσιου με την αυτούσια σύνταξη και ορθογραφία. Δεν κατέγραψα γεγονότα όπως είναι οι γεννήσεις των παιδιών του, βαφτίσεις, αρραβώνες και γάμους, ως επίσης και τότε

μετανάστευσαν από την Κύπρο. Αναφοράν έκανε και για τες γεννήσεις των εγγονιών του. Ευτύχισε με τη γυναίκα του Δεσποινού (Μαυρομάτα), να αποκτήσουν επτά παιδιά τα οποία τους χάρισαν εικοσιοκτώ εγγόνια. Ο Δημήτρης ήταν άνθρωπος πολύ προοδευτικός, γεωκτηνοτρόφος στο επάγγελμα απόφοιτος Δημοτικού Σχολείου. Διετέλεσε κοινοτάρχης, Ιδρυτικό μέλος της Σ.Π.Εταιρείας Γερανιού και γραμματέας της. Στη Σ.Π.Ε Γερανιού λειτουργούσε και Συνεργατικό παντοπωλείο, και ήταν ο πωλητής. Ήταν από τους πρώτους που συνέβαλε στην εκμηχάνιση της γεωργίας στο Γεράνι. Απεβίωσε το 1974 εγκλωβισμένος στο χωριό μας.

**Αντρέας Πέτρου Κοινοτάρχης Γερανιού
Πρόεδρος Ένωσης Εκτοποσμένων Κοινοτήτων
Αμμοχώστου.**

- 1921, 25 του Μάρτη ο Παπαχιλλέας και ο Παπακωστής εκάμα δοξολογία τζιε υπογράψαμεν ψήφισμα για ένωση με την Ελλάδα.
- 1922 τον Άουστον εκτίσαμε το σχολείο.
- 1922 επιδημία ευλογιάς στο Πατρίκι, επήεν η Σαλόμη και εστράφη άροστη, εβάλαντην καραντίνα ώστε τζιε πέθανε.
- 12 Μαρτη Δευτέρα 1923, αρκέψαμεν νέον μερολόγιον. Επίαμεν ομπρός 13 μέρες.
- Τετάρτη 23 Δευτερογιούνι 1924 η αρχιεπισκοπή έκοψεν στη Καντάρα οικόπεδα.
- 30 Οκτόβρη ημέρα Τρίτη 1923 εκάμαμε έτιση στον Αρμωστή να φέρουμε το νερό που το κάτω-περβόλι.

- Το 1926 εφέραμεν το νερό στο Γεράνι ο δάσκαλος ο Κώστας ετάνισε μας πολλά.
- 4 Δευτερογιούνι ΚΥΡΙΑΚΗ 1926, εκατεβήκαν ο ποταμοί, το νερό επήεν τα μαλώματα.
- 21 Οκτόβρη 1931 ο κόσμος έκρουσεν το κυβερνίο είχε 16 νεκρούς και τραυματίστικαν 100
- 29 του Οκτώβρη Παρασκευή 1931 επαρητήσαν το αρφό μου που μοχτάρη Κυριάκο Κκούσιο Χουπόν. Δεν εμολόϊσεν ποιοι εκρούσαν τα σπίκια του δασονομίου. Εξαναμπήκεν μουχτάρης ο Κυριάκος Γ. Κκουσιος Τσίρκας.
- 16 Νοεβρίου Πέμπτη 1933 πέθανεν ο αρχιεπίσκοπος Κύριλλος.
- 1935 απαγορέψαν τους βοσκούς να πέρνου τες έγιες μέστο δάσος.
- 1936 εχέρισεν μας ο τύφος, εχάσαμεν τρής κοπέλλες τήν κόρη του Ντορσή, τού Τρύφωνα, τού Ζευκαλάτη
- 4 Αυγούστου 1936 ο Ιωάννης Μεταξάς έκαμε δικτατορία στην Ελλάδα μητά του τζιε ο βασιλεύς Γεώργιος Β'
- 1937 φέτη είναι η χρονία τών αμπέλων εγιορκίσαν ούλα τζιε ενέλισεν μία ρόβα
- 1938 ο Τιοφής έκαμε καμίνι στή τσιλίστρα τζιε κάμνει ασβέστη. Οσοί θέλουν σινάουν σιερόπετρες πού το ποταμό τζιε τα χοράφκια τζιε γοράζη τες μισό σελίνι το γομάρι
- 1938 ο Τιοφής έκαμε αλλοένα καμίνι τού ασβέστη τζιε ένα για κάρβουνα
- 3 Αυγουστου 1938 ο Παναής του Νικολιού επεσε μέστον Γερόλακκο εφκαλεντόν ο Τελιβάντος του Κκούμενου.
- 1939 έκαμε νερά πολλά ο Μάρτης τζιε τα παμπατζιά εγινικάν ψήλοτερα που τα πλάσματα. Εγιορκίσα τζιε τα ποστάνια. Η τζιγρη μέσ τό γοππίν τού Ξιλιφτήρη εφορτοθήκαν

Δημητρης Μηχανη Κκούσιου
εν Γερανιω Ιανουαριος 1921

Το Ημερολόγιο

Δημήτρι Μ. Κκούσιου

- 15 Αυγούστου μέρα της Παναγίας 1940
Οι Ιταλοί ανατύναν το πλοίο ΕΛΛΗ στην Τίνο
- 1940 εγιορκίσαμε λάιν πολλίν
- 1940 28 τού Οκτώβρη μέρα. Ο ΜΕΤΑΞΑΣ είπε ΟΧΙ στους Ιταλούς τζιέ άρκεψε πόλεμος στην Ελλάδα
- 1940 8 τού Δεκέβρη οι Ελληνες εμπίκαν στο αργυρόκαστρο στους Αγίους Σαράντα και στην Αρβανία νικητές
- 29 τού Γεννάρη 1941 επέθανε ο Μεταξάς τζιέ προθυπουργός ορκίστηκεν ο Αλ. Κοριζής
- 8 Απρίλλη 1941 οι Γερμανοί εμπήκα στην Ελλάδα. Οι Ιταλοί δεν τα κατάφεραν
Ο Κοριζής αυτοκτόνισεν 18 τού Απρίλλη 1941 τζιέ εκάμαν προθυπουργό, τόν Εμ. Τσουδερό
- 1941 23 τού Απρίλλη ο Τσουδερός, ο Βασιλιάς Γεώργιος Β' τζιέ ούλη η κυβέρνηση έφυγαν από τήν Αθήνα τζιέ επήγαν στην Κρήτη
- 1941 27 Απρίλλη οι Γερμανοί μπένουν στην Αθήνα
- 29 του Απρίλλη εδιόρισαν προθυπουργό οι Γερμανοί στην Ελλάδα τόν Γ.Τσολάκογλου
- 20 Μαη 1941 οι Γερμανοί επιέθηκαν τής Κρήτης ώς το τέλος τού μήνα εσκαβόσαν τήν. Ο βασιλιάς και ο Τσουδερός εκατάφεραν τζιέ επήγαν στην Αίγυπτο
- 1941 χαράματα έκαμε μεγάλο σισμό
- 1941 εγιορκίσαμε τεράτσια πολλά
- 27 Σεπτεβρη 1941 εδιμιουργήθη το Εθνικό Απελευθεροτικό Μέτωπο Ε.Α.Μ στην Ελλάδα
- 6 τού Δεκέβρη 1941 επήραμε την Παναία τήν Κανταρκόπισσα στον Αελίαν τζιέ ήρτεν τζιέ ο παπάς τού Αρτάνου, εκάμαμε παράκληση νά βρέξη. Τα νερά ελάμναν σιτζμιν πού εστρεβούμασταν πίσω
- 1942 φερμάνι να διδάσκετε φανερά ή ελληνική ιστορία στα σχολία
- 2 Φεβρουάρη 1942 έγινε Το Ε.Λ.Α.Σ Ανταρτικός στρατός να ελευθεροθή ή Ελλάδα
- Το 1942 τα πράματα εγινίκαν φόνος, το πετρόλαο εχάθει πού το τόπο

Ζευκάρι βούδκια αρσινικά	150 λίρες
Ζευκάρι βούδκια θυλικά	120 λίρες
Γάρος	25-30 λίρες
Μούλα	30-40 λίρες
Δαμάλια	35-45 λίρες
Κλίαρος	10-12 λίρες
Τράουλλος	10-12 λίρες
Έγια	8 λίρες
Κουβέλλα	8-9 λίρες
Αρνία τζιέ ρίφκια απόκοφτα	2-3 λίρες
Χοίρος μισής	3 λίρες
Χοίρος τελιωμένος	25-30 λίρες
Γάλος	4 λίρες
Όρνιθες	1 λίρα
Πεινός	1,5 λίρα
Πεζουνούθκια	4 σελίνια το ζευκάρι
Λαγός	1 λίρα
Περτίτζια	3 σελίνια
Το μαχλούζιν	10 σελίνια τήν λίτραν
Τό σιφουνάρι	10 σελίνια το κκιλόν
Τό Άχερο	ένα σελίνι την κοφύνα
Σιτάρι	40 γρόσια η οκά
Κονάρι	50 γρόσια η οκά
Λάδι	5 σελίνια η οκά
Σύκα παστά	10 σελίνια η οκά

- 13 του Φεβράρη 1943 το χιόνι έφθασε μέχρι τον Άρονα.
- 8 Απρίλλη μέρα Πέμπτη 1943 ιδρύσαμε την Σ.Π.ΕΤΕΡΙΑ Γερανίου. Ανάλαβα Γραμματικός επίτροπος ο Αντρέας του Κκίμπρου, ο Γιορκής Αντωνή, ο Ταϊφάς τζιε ο Τρίφοντας.
- Το 1943 τα πράματα εδισκολέψαν πολλά, το δάσος εν εφυνε τον κόσμο να πινάση. Ο κκόλας, ο Λοϊζος εκόφκαν ξύλα τζιε πέρνα τα με τα κάρα στο Βαρόσι. Ύστερα εκάμνα τζιε κάρβουνα.

Όσοι έχουν αδκιάση κόφκουν ξύλα για το Βαρόσι, φεύκου που το χωρό 20 κάρα την εβδομάν ξύλα τζιε οι καρτζιές φέρνουν πράματα που το Βαρόσι που στρέφουντε.

2 του Δευτερογιούνι 1943 ανοίξαμεν στην συνεργατική Συνεργατικό Παντοπολείο. Έπιανα σιτάρι, αυκά, ελιές τζιε εδίουν φαόσιμα.

1943 φέτη ήρταν πολλά κουπάθκια που την Μεσαρκά νάβρουν τσιαϊρι τέρα-τέρα του δάσους.

1943 ούλα τα πράματα ακριβόσαν:

τα κρομίδκια	2 σελίνια η οκά
κονάρι	2 σελίνια η οκά
κονιάκκι	2,5 σελίνια η πότσα
κρασί	12 γρόσια η οκά
πάμια	1 ^{1/2} σελίνια η οκά
χρυσόμιλα	35 γρόσια η οκά
τα αγγούρκα	8 γρόσια η οκά

Να καλλικώσεις γάρου	3 σελίνια
Να καλλικώσεις ένα ζευκάρι βούδκια	12 σελίνια
Μεροκάματο του αρκάτη	4 σελίνια
1 σάμα	17 σελίνια
Νιν	2 λίρες
1 γομάρι ξίλα του γάρου	1 σελίνι
1 γομάρι ξίλα του κάρου	4 σελίνια

Πατάτες	12 γρόσια η οκά
Κουτσία	22 γρόσια η οκά
Κουλούμπρες	μισο σελίνι
Φασόλια	1 σελίνι η οκά
Καυκαρούες της χωστής	22 γρόσια η οκά
Μέλι	10 σελίνια η οκά
Ψάρι	6 σελίνια η οκά
Πομιλόρκα	4 σελίνια η οκά
Αναρί	25 γρόσια η οκά
Χαλουβάς	3 σελίνια η οκά
Κρέας	4 σελίνια η οκά
Κολοκάσι	7 γρόσια η οκά
Χαλλούμια	5 σελίνια η οκά
Αλεύρι	50 γρόσια η οκά
Αύκα	2,5 σελίνια η τουζίνα

Ζιμίλι

Σιδεράλετρο Μόνουνο

Σάμα

Το Ημερολόγιο

Δημήτρι Μ. Κκούσιου

- 9 του Γενάρη 1944 εκάμαν έλεγχο του Συνεργατικού είχαμεν 108 λίρες κέρδος.
- 20 Μαΐου 1944 οι αρχηγή των Ελληνικών κομμάτων εσινεδριάσαν στον ΛΙΒΑΝΟ τζιε εκάμαν κυβέρνηση εθνικής ενότητας τζιε προθυπουργός Ορίσαν τον Γεώργιο Παπανδρέου.
- 1944 τα σπερμένα επιάσαν κοκκινούιν τζιε δεν εγιοργίσαμε.
- 1944 εγιόρκισεν ο βίκος, το ρόβιν, η χάβα έβρεξεν οψημα.
- 12 Οκτώβρη 1944 εφύαν οι Γερμανοί που την Ελλάδα.
- 18 Οκτώβρη 1944 έφτασε η κυβέρνηση του Παπανδρέου από το Λίβανο στην Ελλάδα.

Ικάρπες

Φραγκοποδίνες

Τσαγγαροποδίνες

Ετέλιοσεν ο πόλεμος μα τα πράματα εν φόνος.

Ένα κιλό σιφουνάρι 14 σελίνια
Ένα κιλό βίκος 23 σελίνια
Ένα κιλό κλιττάρι 12 γρόσια
Αυγά 2,5 σελίνια την τουζίνα

Την Δευτέρα της καθαρής επουλίσαμε
καραόλους 8 σελίνια την οκά
Παστέλι 4 σελίνια η οκά
Καυκαρούδες 2 σελίνια η οκά
Τσιγάρα 1 γρόσι το ένα
Τσαγγαροποδίνες 4 λίρες
Σκάρπες 2 λίρες
Φραγκοποδίνες 3 λίρες

Αμπούσατα

- 2 Ιανουαρίου 1945 παρέτησεν ο Παπανδρέου και προθυπουργός εγένεν ο Πλαστήρας.
- 11 του Γενάρη το Συνεργατικό είχε 194 λίρες κέρδος. Ο ελεκτής έφερε κουπόνια μετά του για τα πανιά που πουλούμε.
- Τα κουπόνια για το παννί πιάνω τα πάνω μου τζιε διότα τζίνους που έχουν μορά μιτσιά για τζίνους που να παντρέψουν για να πριτζιήσουν τες κόρες τους.
- Η Συνεργατική διά στα μέλη της 4 λίρες δανικά όποιος θέλει.
- 1945 οι χωρκανοί εκόφκα αντρουκλιές τζιε εγόραζεν τα ξύλα ο Μάστρε Κοστής που το Βαρώση τζιε έκαμεν καρέκλες τζιε πόδια των καρκόλων.
- Η Κυβέρνηση έδοκεν στα συνεργατικά κοπόνια για πολλά πράματα τζιε ο κόσμος εψούμνιζε.
- 1946 τα πράματα εφτινίσαν που τα περσι εχαθήκαν τα ρυάλια, ο κόσμος διά ότι έχει έσσο του τζιε πιάνει ότι χριάζετε.

Οι τζίκλες 4 γρόσια η μια
Το σισάμι 5 σελίνια το κιλόν
Τα μανιτάρκα 40 γρόσια η οκά
Κερί του τόπου 170 γρόσια
Σαπουνί πλάκα 7 γρόσια

Καραόλοι 2 σελίνια η οκά
Ρέγγα 1 σελίνι η μια
Τσαρτέλια 20 παράδες
Ζάχαρι 1 σελίνι
Άλας 6 γρόσια

- 1947 20 του Ιούνη εγίνη αρχιεπίσκοπος ο Λεόντιος.
- 16 του δευτερογιούνη 1947 επέθανε ο Αρχ. Λεόντιος.
- 24 Δεκέβρη 1947 εξελέγειν αρχιεπ. Ο Μακάριος Β.
- 1947 11 σπύθκια μες το χωρκόν εκλίσαν άλλη επίαν στο Βαρώσι τζιε άλλοι στην Αγγλία για να έβρου δουλιά
- 1949 ούλες οι γυτονιές έχουν τιπόζιτο του νερού μεστο χωρκό.
- 5 Δεκέμβρη Δευτέρα 1949 επαρέτησε που μουχτάρης ο συμπέττερ. Ο Παναής τζιε εμπηκα εγώ
- 7 Μάη μέρα Κυριακή 1950 εγόρασα τράκτον τζιε αλονιστική.
- 28 του Ιουνίου 1950 πέθανε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Β'.
- 1950 το χωρκό έκαμε 130 θυλιές μεταξύ ενεώσαν ούλοι καματερό.
- 8 Οκτώβρη Δευτέρα 1951 εκλήσα συμφωνία έπαρχο, Διηκίτην, αστυνόμο, να αλλακτού τα κουπάδκια από έγες σε κουβέλλες μέσα σε πέντε χρόνια. Να μας επιτρέπουν να κόφκουμε σιηνιές, τζιε η αμαξητζι που πηγένει στη Καντάρα να γινεί στράτα καλή.
- 1952 μέρα Κυριακή 1^η προτογιούνη ήρθε ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ' στο Γεράνι μέστον καφενέ του Πιερή. Επούλησε τα χωράφια της Παναγίας στους χωρκανούς
- 1952 Δευτέρα 17 Νοεβρίου εβρέθην που το Παντελή ο Παπαχιλλέας πεθαμένος, Εκάμαν νεκροψία έσσο του.
- 6 του προτογιούνη 1953 μέρα Σάββατο εγίνην ο Γιορκής του Αντωνή Διάκος
- 25 Νιόβρι μέρα Τετάρτη της Αγ. Αικατερίνης 1953 εχιροτονίθην Ιερέας Ο Γιωρκής του Αντωνή Άξιος χωρκανός προκομένη γενιά
- 10 Δεκέμβρη 1954^ο Γρίβας εξιπάρκαρε στη Χλόρακα της Πάφου
- 1955 μέρα Παρασκευή 1^η του Απρίλλη άρκεψεν ο Αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α. Πρώτος Ήρωας ο Παντελής Μοδέστου εσκοτόθη.
- 6 του Οκτόβρη 1955 ο Καραμαλλής εγίνικε προθυπουργός
- 7 του Φεβράρη 1956 επέξαν τον Πετράκη Γιάλλουρο οι Εγγλέζοι στο Βαρώσιν

Μεταξοσκώληκες

Το Ημερολόγιο

Δημήτρι Μ. Κκούσιου

- 9 του Μάρτη το 1956 εξορίζουν τον Μακάριο, το Κυπριανό Μητροπολ. ΚΕΡΙΝΕΙΑΣ τζιε Π' Σταύρο και Πολύκαρπο στις Σεύχελλες.
- 10 του Μαΐ 1956. Σήμερα καταραμένη μέρα, η Εγγλέζοι εκρεμμάσαν τους Αγωνιστές Μιχαλάκη Καραολή τζιε Ανδρέα Δημητρίου.
- 21 Ιουνίου 1956 εκρεμμάσαν οι Εγγλέζοι τον Ήρωα Κουτσόφτα Μιχαήλ.
- 9 Αυγούστου 1956 εκρεμμάσαν τον Ανδρέα Ζάκο, Ιάκωβον Πατάτσον τζιε Χαρίλαο Μιχαήλ.
- 21 του Σεπτεμβρη 1956 εκρεμμάσαν τους Ήρωες Ανδρέα Παναγίδη τζιε Στέλιο Μαυρομάτη.
- Ο Γιαννάτζη πιάννει δυναμίτες πού το λατομίο με το Πέτρο τζιε πέρνουν τους δαμέ στην Τταππούρα. Πιάννει τους που τζιαμέ ο Γρίστος του Ζευκαλάτη τζιε πέρνει τους μες την σιηνιά του Αϊ Μάμα.
- Ο Πολέμης στέλλει το Σωτήρη του Πάπριου τζιε πέρνει τα γράματα στο Αϊ Μάμα τζιε πιάνουντα τα Αελιότικα.
- Ο Κάμηλος έρκετε έσσο του
- Καράγιωρκη τζιε κάμνει μαθήματα για τες πόμετες τους χωρκάνους.
- Ο Παπάφωτης όρισε την Λέλλα του Παναή να οργανώση τες κοπέλλες στην Οργάνωση. Σινάουντε όλες πάς το Ανοουί της Εκλησίας Στασού, Ελεγγού, Γιανναπού, Μαρούλλα, Γιανούλλα, Κυριακού, Μαρίτσα, Δήμητρα, Μαρούλλα, Βαγγελίτσα, Μαρίκκα.
- Έσσο του Σαββή του Παφίτη έκαμαν κρισφίγετο για τους Αγωνιστές.
- 3 Μάρτη 1957 οι Εγγλέζοι εκρούσαν τον Αυξεντίου μέστο κρισφύγετο του στο Μαχερά. Επολεμούσαν τον 12 ώρες τζιε δεν τον ενηκούσαν.
- 14 Μάρτη 1957 εκρεμμάσαν τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη.
- 17 Απριλίου 1957 ήρταν στην Αθήνα που τες Σεϊχέλλες ο Αρχ. Μακάριος Γ' ο ΚΥΡΙΝΙΑΣ Κυπριανός, ο Π' Σταύρος τζιε ο Πολύκαρπος.
- 15 Δεκέβρη μέρα Σάββατο 1957 ο χορευοίσκοπος Σαλαμίνος Γεννάδιος έκαμε το Παπαγιορκή πνευματικό τζιηνη την ημέραν εσκοτόθειν ο Ήρωας Χαράλαμπος Μούσκος.

Κκούμενος η Αδερφή του Ασπρού και η κόρες του Ευανθία και Ναταλία

Μαρίκα Αντωνίου Στέλλα Χ'πιερή Μαρούλλα Κουλλά

Δημήτρις Κκούσιου η σύζηγος του Δεσποινού και πέντε από τα εφτά παιδιά του Παρασκευού, Χριστίνα, Αναστασία, Καλλιस्थένη και Ιάκωβος

- Σήμερα 2 Σεπτεμβρίου 1958 επέσαν ηρωικά μαχόμενοι στο Λιοπέτρι 4 Ήρωες Σαμάρας Χρίστος, Φώτης Πίπτας Ηλίας Παπακυριάκου, Ανδρέας Κάριος.
- 19 του Νιόβρη 1958 στο Δικόμο έπεσαν Ηρωικά μαχόμενος ο Κυριάκος Μάτσης.
- 1958 άνιξε το νέο σχολείο το χωράφι έδοκεν μας το η αρχιεπισκοπή.
- 1959 ο Παναής του Ζευκαλάτι ετέλιωσε το ξοκλήση της Παναγίας στη μάντρα του Μπερή.
- 16 Αυγούστου 1960 έγινε η συμφωνία της Ζυρίχης, υπέγραψεν ο Καραμαλλής ο Μεντερες ο Μακάριος Γ' και ο Κουτσιούκ.
- 1960 η Ελλάδα σχεδόν επέρωσε το χρέος της στο εξωτερικό.
- 1961 υπογράφη συμφωνία μελλοντικά η Ελλάδα να γίνει μέλος της Ε.Ο.Κ.
- 27 του Σεπτέβρη 1962 επαρέτησα που γραμματικός της Συνεργατικής, ανάλαβε ο Κυριάκος Παύλου Τζιαρουί.
- 1962 η Ελλάδα είναι η δεύτερη αναπτυσσόμενη χώρα τζιε μετά η Γερμανία.
- 1η του Ιούνη 1964 εγίνικε νόμος, όλοι οι νέοι να πηγένου στρατιότες.
- 13 Αυγούστου 1964 η Τούρκοι εβομβαρδίσαν τα κόκκινα τζιε εσκοτοθήκαν 55 πλάσματα.
- 13 του Νιόβρη 1964 ο Σαββής του Παφιτή εχειροτονίθην διάκος.
- 6 του Δεκέβρη 1965 ο Σαββής του Παφιτή εχειροτονίθην ΑΞΙΟΣ σε ιερέα από τον Τριμυθούντος Γεώργιο στη Λύση.
- 26 του Μαΐ Τετάρτη εμπήκε το τηλέφωνο
- 1966 12 Σεμπτέβρη μέρα Παρασκευή άρπαξε το χορκόν ανεμοστρόβιλος. Εχάλασεν η εκκλήσια τα Άγ. Γιώρκη, εχάλασεν το σπίτι του Καραβασίλη έκοψε δένδρα, ποτζιή στα Καψάλια έφερην ψάρκα που τον γιαλό. Ταπισόν έκαμε πολλά νερά.
- 21 του Απρίλη 1967 οι Συνταγματάρχες εκάμα δικτατορία στη Ελλάδα
- Δευτέραν 5 Ιουνίου ήρτεν το Ρεύμα 1967
- 3 του Νιόβρη μέρα Παρασκευή νύχτα 1967 φεύκουν τα τανκς που το χωρκόν.
- 17 του Νιόβρη 1968 ο Παπασαββας εγίνικε **πνευματικός** από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ'.
- 24 του Νιόβρη της Αγ. Αικατερίνης 1968 στ Γεράνι εχειροτονίθην Παπάς ο Χριστοφής του Πιστολι ΑΞΙΟΣ.
- Σήμερα 25 του Ιούλη 1971 το χωριό μας επήρην **πρότον βραβείον καθαριότητας**. Από τον υπουργό Κομοδρόμο. Η γιορτή εγίνικεν στο Γερόλακκο.
- 8 του Μάρτη 1973 οι Μητροπολίτες Κιτίου Άνθυμος, Κυρινίας Κυπριανός τζιε Πάφου Πάφου Γεννάδιος εκαθερέσαν τον Μακάριο Γ' που Αρχιεπίσκοπο.
- 14 του Ιούλη 1973 ο Μακάριος Γ' έφερε στη Κύπρο 13 Αρχιεπισκόπους εκάμαν Σύνονο, εκαθερέσαν τους τρεις μητροπολίτες τζιε ο Μακάριος Γ' έμεινεν Αρχιεπίσκοπος Κύπρου.
- 1973 μεγάλη Αστοσιά εσπίραμε μα δεν εχερίσαμεν.

Νιν: υνί του αρότρου
Καλλικώνω: πεταλλώνω
Αρκάτης: εργάτης
Σαμα: Σαμάρι
Κοκκινουϊν: ασθένια των σιτηρών
Καυκαρούες: αγγινάρες
Φραγκοποδίνες: μαύρες επίσιμες ποδίνες

Σκαρπες: παπούτσια χωρίς δέμματα με σκληρές σόλες
Τσαγκαροποϊνες: κυπριακή ποδίνα, με ρίζες (πρόκες)
Πομιλόρκα=Ντομάτες
Σιμφουνάρι=Βρώμη
Μαχλούζι=Εκκοκκισμένο Βαμβάκι
Λίτρα=Μέτρο χωριτικοτητας
Τζιγροί=Σιταροπούλλα

Το βουνό

Βλέπεις εκείνο το βουνό που κάθεται 'κει πέρα;
Που το τρομάζουν Βρετανοί τζι' ο Χάρτινγκ κάθε μέρα;
Έχει των αετών φωλιάν τζιαι κοιήν του κοράκου
τζι' ούλλα τα καταφύγια του Μούσκου τζιαι του Δράκου,
του Μιχαήλ Καραολή τζι' Ανδρέα Μαυρομμάτη,
του Καραδήμα Έλληνα τζι' αρχηγού Πατάση
τζι' άλλα Κυπριόπουλα που ξέρω τζιαι τα είδα,
που είχαν μόνον αρχηγόν τον Διγενήν τον Γρίβα
τζι' ως πρωτοπαλίκaro ο Αυξεντίου ήτο
τζι' είχαν πύργον αρραγή, Μακάριον τον τρίτο.
Αυτοί σκορπίσασιν καρπούς σε πόλεις τζιαι χωρία
τζιαι πήραν νέοι, γέροντες, γυναίκες τζιαι παιδιά
τζι' όλοι μαζί φωνάζαμεν, να φύγει Βρετανία.
Ο Χάρτινγκ μόλις τ' άκουσεν σαν θάλασσα αφρίζει,
χτυπά τα πόδια του χαμαί, τα δόντια του τα τρίζει
τζι' έβκαλεν μιαν διαταγήν τζιαι δκιά στον αστυνόμον
τζι' εκήρυξεν στην Κύπρο μας ευτύς Έκτακτον Νόμον,
άλλοι να πάσιν φυλακήν, άλλοι να σκοτωθούσιν,
άλλοι να εξορίζονται τζι' άλλοι να κρεμαστούσιν.
Εγέμισεν τες φυλακές κοπέλια τζιαι κοπέλες
τζι' έστειλεν το Μακάριον μακρά στες Σεϋχέλλες.
Φέρνει στρατόν στην Κύπρο μας τριάντα μεραρχίες,
σαν που να είχε πόλεμο με αυτοκρατορίες.
Φέρνει τζιαι δέκα σμήναρχους με σμήνος αεροπλάνων
τζι' έκαμεν εις τους Κύπριους βάσανα των βασάνων.
Τους έβαζεν αυκά βραστά κάτω που τες μασκάλες,
τους έβγαζεν τα νύχια τους με πέσσεσ τζια μασιάδες.
Τους έσφιγγεν την κεφαλή με σιδεροστεφάνια
τζι' ακίνητοι εφώναζαν: «αίσχος», με περηφάνια.
Τρεις χρόνους μ' έτσι βάσανα για τους πτοήσει,
μα δεν του επιτρέπασιν στη γην να περπατήσει.
Όλο με ελικόπτερα έκαμεν τα ταξίδια,
γιατί θα τον ετρώγασιν έχιδνες τζιαι φίδια.
Αφού θωρεί δεν παρετούν, εστράφην κατ' αδειας.
Τζιαι άρχισεν τζιαι μαλάκωνε πού την θηριωδιαν
ένοιωθεν ότι έβγαλεν μες το λαιμό αβδέλλες
τζιαι έφερεν τον Μακάριο από τις Σεϊχέλλες
φέφκει τζιαι τζεινος άρρωστος τζιαι πάει στην Αγγλιαν
τζιαι πα στο σανατόριον να κάμει θεραπεία
τζι' όλοι μαζί φωνάζαμεν φύγε από την Κύπρο
τζιαι κάψαμε κατώπι του πίσσαν κατράν τζιαι νίτρον.

Σ. Μ. Κκούσιου

Η ετυμολογία της ονομασίας του χωριού μας. Από πού προέρχεται η λέξη «Γεράνι»

Σύμφωνα με το Νέαρχο Κληρίδη, η ονομασία του χωριού μας συνδέεται άμεσα με το καλλωπιστικό φυτό Γεράνι ή Γεράνιο. Το επιστημονικό όνομά του είναι πελαργόνιον και είναι μέλος της οικογένειας των Γερανιοειδών. Σε περιοχές της Ελλάδας, η λαϊκή του ονομασία είναι «σαρδέλλα», ενώ στην Κύπρο, είναι ευρύτερα γνωστό με τον όρο «ψαρτελλούδι».

Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Ν. Κληρίδης στο βιβλίο του, το συγκεκριμένο φυτό φύτευε και ευδοκίμωσε άφθονο στην περιοχή του χωριού μας. Για το λόγο αυτό, επιλέχθηκε και αποδόθηκε η ονομασία «Γεράνι» στο χωριό μας. Την ίδια αιτιολόγηση της ονομασίας αυτής υιοθετεί και ο κ. Αντώνης Παπαγεωργίου. Αντίθετη άποψη όμως ενστερνίζονται κάποιοι άλλοι συγγραφείς και μελετητές, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι η ονομασία του χωριού μας αποτελεί απλά ένα τοπωνύμιο, όπως Ανεφανή, Καψάλια, Αλμυρός, Άμμος, Άρωνας κλπ.

Στην πραγματικότητα όμως, τίποτα από όλα αυτά δε συμβαίνει και ούτε έχουν σχέση με την ετυμολογία της λέξης «Γεράνι». Η επιλογή και η ετυμολογία της συγκεκριμένης ονομασίας του χωριού μας προέρχεται από τις λέξεις «Ιερά και Γη» Γεραγή και χάριν ευφωνίας, η λέξη Γεραγή έγινε Ιεράνι και Γεράνι. Με τον ίδιο τρόπο, πήραν την ονομασία τους και άλλα χωριά της Κύπρου, όπως για παράδειγμα:

- Υ Γεράσα και Γεροβάσα < από το Ιερός και βάσα-δασωμένη κοιλάδα
- Υ Γεροσκήπου < Ιερός και κήπος
- Υ Γερόλακκος < Ιερός και λάκκος
- Υ Γερμασόγεια < Ιερά και Μεσόγεια.

Επί Φραγκοκρατίας, το χωριό αυτό ήταν παραχωρημένο στους Φράγκους μοναχούς, οι οποίοι είχαν έδρα τους το Κολόσσι.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να διευκρινιστεί πιο πολύ ο λόγος που η ετυμολογία της λέξης «Γεράνι» αντιστοιχεί με τους όρους «Ιερά και Γη». Φαίνεται λοιπόν ότι, όλη η γη στην ευρύτερη περιοχή του χωριού μας ανήκε στην Ιερά Μονή της Καντάρας (ιστορικό μεσαιωνικό μοναστήρι), όπου υπήρχε Μετόχι της Μονής. Όλοι γνωρίζουμε ότι τα τελευταία κομμάτια γης που ανήκαν στο μοναστήρι, πουλήθηκαν στους χωριανούς μας το 1952 από την Ιερά Αρχιεπισκοπή, η οποία ήταν κάτοχος του μοναστηριού. Ο Γερόλακκος (Ιερός και λάκκος) πρέπει να αποτελούσε το κέντρο του Μετοχίου. Βρίσκεται στη μεγάλη πλατεία, ανάμεσα στον Ιερό Ναό της Αγίας Αικατερίνης, του παλαιού και του καινούργιου σχολείου (αυτοί είναι χώροι που δόθηκαν από την Αρχιεπισκοπή, για την ανέγερση των σχολείων και της εκκλησίας). Από το συγκεκριμένο λάκκο, υδρευόταν το χωριό μας, μέχρι το 1926 που ήλθε το πόσιμο νερό από το «Κάτω Περβόλι» της Καντάρας.

Στατιστικά Στοιχεία

Σύμφωνα με τις επίσημες απογραφές πληθυσμού, τις οποίες διενεργούσε ανά δεκαετία η αγγλική αποικιακή κυβέρνηση, παρατηρείται μια συνεχώς αυξανόμενη πορεία στον πληθυσμό του χωριού μας. Στον πίνακα που ακολουθεί, παρατίθενται τα ίδια στοιχεία και για τις γύρω κοινότητες, για σκοπούς σύγκρισης.

Χρονολογία	Κοινότητα	Έλληνες	Τούρκοι	Αριθμός κυττωκίων	Έκταση γηρ(Km ²)	Στρέμματα γηρ
1891	Γεράνι	171	2		4365	8451
	Άρδανα	202	0		8 652	16 752
	Άγιος Ηλίας	390	8		5 623	10 887
	Όβγορος	2	391		4 731	9 160
1901	Γεράνι	217	---	61		
	Άρδανα	285	---	83		
	Άγιος Ηλίας	452	---	116		
	Όβγορος	---	318	81		
1911	Γεράνι	252	---	75		
	Άρδανα	343	---	96		
	Άγιος Ηλίας	546	2	137		
	Όβγορος	---	400	95		
1921	Γεράνι	301	---	77		
	Άρδανα	438	2	102		
	Άγιος Ηλίας	660	---	160		
	Όβγορος	---	418	119		
1931	Γεράνι	366	---	112		
	Άρδανα	490	3	129		
	Άγιος Ηλίας	638	---	173		
	Όβγορος	---	379	125		
1946	Γεράνι	358	---	93		
	Άρδανα	559	2	146		
	Άγιος Ηλίας	631	---	172		
	Όβγορος	---	431	120		
1960	Γεράνι	301	---	80		
	Άρδανα	438	2	131		
	Άγιος Ηλίας	660	---	176		
	Όβγορος	---	418	116		

Μελετώντας τα στατιστικά στοιχεία της πληθυσμιακής απογραφής, παρατηρούμε ότι το χωριό μας, το Γεράνι, παρουσίαζε σταθερή αύξηση του πληθυσμού του. Κατά την πρώτη απογραφή που διενήργησαν οι Άγγλοι, το 1891(δεκατρία χρόνια μετά την άφιξη τους στο νησί μας), το χωριό μας είχε 171 κατοίκους. Από τότε, ακολούθησε σταθερή ανοδική πορεία ως το 1946, που καταγράφηκαν 358 κάτοικοι, υπερδιπλασιάστηκαν, δηλαδή, μέσα σε μια περίοδο 55 χρόνων.

Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου πολέμου άρχισε, δυστυχώς, η μαζική μετανάστευση κυρίως στην Αγγλία. Ως αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής, το 1960, ο αριθμός των κατοίκων του χωριού μας είχε μειωθεί, 301 κάτοικοι. Η μετανάστευση, καθώς και η αστυφιλία κατά πρώτο λόγο για την Αμμόχωστο, συνεχίστηκε και μετά το 1960, έχοντας ως συνέπεια το 1974 το χωριό να αριθμεί λιγότερους από 250 κατοίκους.

Το ανήσυχο πνεύμα του Γερανιώτη, η συνεχής

αναζήτηση καλύτερων προοπτικών ζωής, καθώς και ο καθόλου καλά αμειβόμενος κόπος και μόχθος των αγροτών, ανάγκασε πολλούς οικογενειάρχες να μεταναστεύσουν. Συνεπακόλουθο της μεταναστευτικής αυτής τάσης ήταν η συρρίκνωση του πληθυσμού του χωριού μας. Η αγάπη όμως για το Γεράνι αποτελούσε μια σταθερή και γερή αξία. Το «νόστιμον ήμαρ» παράμενε βαθιά ριζωμένο στις ψυχές των ξενιτεμένων.

Η βελτίωση των δρόμων, οι αμειπτικότερες τιμές των γεωργικών προϊόντων και οι καλύτερες προοπτικές εξεύρεσης εργασίας υπήρξαν οι παράγοντες που βοήθησαν στο να αρχίσει η αντίστροφη μέτρηση και ο επαναπατρισμός των ξενιτεμένων μας. Δυστυχώς όμως, η λαίλαπα του 1974 κατέστρεψε και μετέτρεψε σε ερείπια όλα όσα δημιούργησε η σκληρή δουλειά, η αισιόδοξη διάθεση και ο μόχθος των γενεών, από τότε που πρωτοκατοικήθηκε το χωριό μας το Ιερά Γη, Ιεραγή, Ιεράνι, Γεράνι.

Το όνομα «ΓΕΡΑΝΙ» στον ευρύτερο ελληνικό χώρο

Όποια και να' ναι η ετυμολογία της ονομασίας του χωριού μας, Γεράνι, δεν παύει από του να είναι το χωριό μας, ο τόπος μας, η γη μας, το σπίτι που γεννηθήκαμε και μεγαλώσαμε, ένα σημαντικό κομμάτι από τον ίδιο τον εαυτό μας.

Με το όνομα "Γεράνι", υπάρχουν δυο χωριά στην Κρήτη. Το πρώτο χωριό βρίσκεται στο νομό Ρεθύμνης, στα βόρεια παράλια του νησιού, 8 χιλιόμετρα δυτικά από το Ρέθυμνο. Υπάγεται διοικητικά στο Δήμο Νικηφόρου Φωκά. Είναι κτισμένο σε υψόμετρο 90 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας, τρία περίπου χιλιόμετρα από αυτή. Ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 613 κατοίκους.

Το δεύτερο χωριό βρίσκεται στο νομό Χανίων, στην επαρχία Κυδωνίας, δέκα χιλιόμετρα δυτικά της πόλης. Υπάγεται διοικητικά στο Δήμο Πλατανιά. Ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 650 κατοίκους. Είναι πεδινό χωριό σε υψόμετρο 20 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας.

Επίσης, **με την ονομασία "Γεράνια", συναντώνται στον ελληνικό χώρο δυο χωριά.** Το πρώτο χωριό βρίσκεται στο νομό Λαρίσης. Είναι ημιορεινό χωριό στις ανατολικές απολήξεις των Καμβουνίων ορέων, 78 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Λαρίσης, στην πρώην επαρχία της Ελασσόνας. Οι κάτοικοί του ανέρχονται στους 375. Υπάγεται διοικητικά στο Δήμο Σαρανταπόρου.

Το δεύτερο χωριό είναι μικρός πεδινός οικισμός σε υψόμετρο 10 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας, στη νήσο Λέσβο-Μυτιλήνη. Έχει μόνο 8 κατοίκους και υπάγεται διοικητικά στο δήμο Ευεργέτουλα.

Σπήλαια

Βόρεια από το χωριό Γεράνι του νομού Ρεθύμνης, στην εθνική οδό Χανίων-Ρεθύμνου, στη θέση Καμάρι, σε υψόμετρο 23 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας, βρίσκεται το ομώνυμο σπήλαιο Γεράνι. Ήταν γνωστό από την Μινωική εποχή. Ανακαλύφθηκε πρόσφατα με τη διαπλάτυνση της οδού Ρεθύμνου-Χανίων. Καλύπτει έκταση 1 200 τ.μ. και έχει ύψος 4,5 μέτρα. Ο σταλαγματικός διάκοσμος με πληθώρα από σταλακτίτες και σταλαγμίτες, αλλά και το μέγεθος των αρχαιολογικών ευρημάτων σε συνδυασμό με το προϊστορικό, παλαιοντολογικό, σπηλαιολογικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον, καθιστούν το σπήλαιο Γερανίου ένα από τα σημαντικότερα της Κρήτης. Το σπήλαιο μελετήθηκε σπηλαιολογικά και παλαιοντολογικά. Η ανασκαφή του έδειξε ότι το σπήλαιο χρησιμοποιήθηκε από την υστερονεολιθική εποχή ως χώρος ταφής και αργότερα ως τόπος λατρείας. Ανακαλύφθηκαν οστά ελέφαντα, αγγεία διάφορων εποχών, πέτρινα και κοκάλινα εργαλεία, οστά και κρανία ζώων και ανθρώπων. Αποτελείται από πέντε διαδοχικούς θαλάμους με θαυμάσιο και πλούσιο διάκοσμο και εντυπωσιακούς σταλα-γμίτες και κολόνες.

Επώνυμα Γεράνης, Γερανώτης και Γερανόπουλος

Με το επώνυμο αυτό είναι γνωστοί:

Α) Ιωάννης Γερανώτης

Γεννήθηκε στο Γεράνι Κυδωνίας το 1793 και πέθανε στην Αθήνα το 1855. Πήρε μέρος σε πολλές μάχες τόσο στην Κρήτη όσο και στην υπόλοιπη Ελλάδα το 1821, στο Λούλο της Κυδωνίας το 1822, στην Κάνδανο και το 1823 στο Καστέλλι. Αργότερα, πολέμησε στην Αττική. Γύρισε και πάλι στην Κρήτη

και πολέμησε στις επιχειρήσεις της Αγίας Μαρίνας Κυδωνίας, στο Φραγκοκάστελλο και αλλού. Μετά την απελευθέρωση, διορίστηκε από τον Ιωάννη Καποδίστρια αρχηγός της σωματοφυλακής του.

Β) Ανδρέας Γερανιώτης

Γεννήθηκε στο Ναύπλιο το 1855 και πέθανε το 1926. Πήρε μέρος στις κρητικές επαναστάσεις της εποχής του.

Γ) Δημήτριος Γερανιώτης

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1871 και πέθανε το 1966. Σπούδασε ζωγραφική στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών και συνέχισε τις σπουδές του στο Μόναχο. Το 1903 διορίστηκε καθηγητής στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, όπου δίδαξε μέχρι το 1936. Διακρίθηκε σε έργα εμπνευσμένα από την καθημερινή ζωή.

Δ) Γεράνης Στέλιος

Λογοτεχνικό ψευδώνυμο του ποιητή Στέλιου Παναγιωτόπουλου. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1920. Καταγόταν από τη Μικρά Ασία. Δημοσίευσε πολλές ποιητικές συλλογές και κριτικές μελέτες. Ποιήματά του έχουν μεταφραστεί σε διάφορες γλώσσες (αγγλικά, γερμανικά, πολωνικά, ρουμανικά). Το 1975 τιμήθηκε με το β' κρατικό βραβείο ποίησης.

Δημήτριος Γερανόπουλος

Γεννήθηκε στο Κάιρο το 1898. Κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία, 1919-1922, υπηρέτησε ως πιλότος της μικρής τότε πολεμικής αεροπορίας της Ελλάδος. Μεταξύ των ετών 1945-1953, διετέλεσε διευθυντής της πολιτικής αεροπορίας της πατρίδας μας.

Όρη

Γεράνεια όρη

Βρίσκονται στα όρια των νομών Αττικής και Κορίνθου. Το Μακρυπλάγι (1351 μέτρα) και η Πίντζα (1032 μέτρα), που βρίσκονται πάνω από το Λουτράκι, είναι οι ψηλότερες κορυφές τους. Είναι αδιάβατα και απόκρημνα στο μεγαλύτερο τμήμα τους. Στην νότια παράκτια πλευρά τους βρίσκεται η απόκρημνη περιοχή της Κακιάς Σκάλας, οι Σκιρωνίδες Πέτρες της αρχαιότητας, όπου ο μυθικός ήρωας Θησέας σκότωσε το ληστή Σκίρωνα.

Θεές

Θεά Γεράνα

Ιερή γυναίκα/θεά και βασίλισσα των Πυγμαίων, σύζυγος του Νικοδάμαντος. Επαιρόταν για το κάλλος της και καταφρονούσε τις άλλες θεές, περισσότερο την Ήρα και την Άρτεμη. Θέλοντας να τιμωρήσουν την έπαρσή της, οι δυο θεές τη μεταμόρφωσαν σε γερανό εφονεύθει από τους Πυγμαίους ενώ πετούσε κοντά στο σπίτι του γιού της Μάγου.

Σάββας Κούκουλος, Αντρέας Τόφας, Καράβασίλης και ο Δημήτρης Κούσιου

Μια ματιά στους Γεραنيώτικους κάμπους

Ιούνιος ο Θεριστής, Ιούλιος ο Αλωνάρης. Τέλειωνε το θέρος και το αλώνισμα βρισκόταν στο τέλος. Καλή, ή κακή, η σοδειά, θα τα έφερναν βόλτα οι νοικοκυραίοι. Οι Γεραنيώτες δε στηρίζονταν μόνο στο εισόδημα από τα σιτηρά. Είχαν να λογαριάζουν το λάδι, τα χαρούπια, το σισάμι, το βαμβάκι, τα εισοδήματα από τα ζώα πρόβατα, κασίκες, κυπριακές αγελάδες, που διατηρούσαν στο στάβλο, στη μάντρα, ή και στα δυο.

Ερχόταν λοιπόν ο Αύγουστος ο μήνας για μια ανάσα από τη σκληρή δουλειά. Μπαίναμε όμως στα βάσανα εμείς τα παιδιά, άλλο, βέβαια, που δε θέλαμε! Ήταν η απόλυτη ανεξαρτησία, η απόλυτη κυριαρχία που εξασκούσαμε στο ποιμνιό μας, η χαρά που προκαλούσε η ελευθερία και η ευκαιρία να αποδείξουμε τις ικανότητές μας μακριά από την αυστηρή επίβλεψη των γονιών μας.

Με το ξημέρωμα, σαμαρώναμε τα γαϊδούρια, λύναμε τα βόδια, ανοίγαμε τις μάντρες για να βγουν οι κασίκες και όλο το μικτό κοπάδι, ξεκινούσε για τη βοσκή. Στα χωράφια, ήταν πλούσια η θερισμένη καλαμιά, ανάμικτη με στάχια. Τα ζώα έβρισκαν πλούσια τροφή και εμείς απολαμβάναμε την πιο ανέμελη ανεξαρτησία. Ήμαστε στις αρχές της δεκαετίας του '50 καμιά εικοσαριά παιδιά προερχόμενα από γεωργοκτηνοτροφικές οικογένειες. Συνεννοούμαστε από την προηγούμενη μέρα προς τα πού θα οδηγούσαμε την αγέλη, που αυτόματα σχηματιζόταν με το πρώτο χάραμα. Καμιά εξηνταριά βόδια, πολλές-πολλές κασίκες, πού και πού λίγα πρόβατα και εμείς, καβάλα στα γαϊδούρια, παίρναμε το δρόμο πότε για τον Κρεμμαστό, ώστε για τα Καψάλια, τον Ποξαμάτη, τα Σιηνερά, τις Βούρνες ή τους Άμμους.

Πιο δημοφιλείς τόποι ήταν ο Κρεμμαστός, τα Σιηνερά, οι Άμμοι και ο Ποξαμάτης. Οι βαμβakoφυτείες βρίσκονταν εκεί δίπλα, στα παραποτάμια χωράφια. Ανάμεσά τους, φυτεύονταν οι καρπουζιές και οι πεπονιές, οι λιχουδιές μας. Μεγάλωναν άνυδρα-μόνο από την υγρασία του εδάφους-δίχως λιπάσματα και ψεκάσματα, δίχως τη χρήση ζιζανιοκτόνων. Οι Γεραنيώτες δεν προωθούσαν αυτές τις λιχουδιές στο εμπόριο, τις χρησιμοποιούσαν για το σπίτι τους τις έβαζαν, για τους φίλους για τους περαστικούς για εμάς τα βοσκοπαιδα. Ήταν χαρά τους να τιμάμε καθημερινά την παραγωγή τους. Το μόνο που ζητούσαν από εμάς ήταν να προσέχουμε τα ζωντανά μας, για να μην μπουόνε στα χωράφια και καταστρέψουν τις φυτείες. Εμείς, με ιερή ευλάβεια υπακούαμε στην επιθυμία τους.

Ήταν παχιά τα χώματα σε τούτα τα μέρη ευλογημένα. Πλούσια ήταν τα ελέη του Θεού! Μπόλικο χωριάτικο ψωμί, καλοψημένο στο φούρνο, καλό ζυμωμένο από τα έμπειρα χέρια της μάνας ή της γιαγιάς, μπόλικο χαλλούμι, περίσσιο σε κάθε σπίτι, πεπόνι, μυρωδάτο και δροσερό καρπούζι. Κι όταν ωρίμαζαν τα καλαμπόκια, τα ψήναμε στην ανθρακιά. Πόσο θα ήθελα, τα παιδιά μου, τα παιδιά όλων μας να είχαν την ευκαιρία να περάσουν ένα μόνο έστω Αύγουστο στους γεραنيώτικους κάμπους, να αγαπήσουν τη φύση, να εκτιμήσουν πιο πολύ τον Πανάγαθο, που έδωσε τόσο πλουσιοπάροχα τα ελέη του σε τούτο τον τόπο!

Ξεκινούσαμε, λοιπόν, για τη βοσκή με το πρώτο χάραμα. Η μούχρα του πρωινού, η μυρωδιά της φρεσκοθερισμένης αποκαλάμης, που αναδύοταν με την πρωινή υγρασία, η νωχέλεια από το αγουροξύπνημα, το βαρύ αργοπερπάτημα των βοδιών και τα γκαρίσματα των γαϊδουριών συνέθεταν ένα μοναδικό θέαμα και άκουσμα αγροτικής σκηνής, το οποίο στις μέρες μας έχει εξαφανιστεί και δυστυχώς, ανεπιστρεπτή.

Με τον φακό του Δρ. Χαμπή Κυριάκου

Οι ατελείωτες ώρες της αυγουσιτιάτικης μέρας δεν ήταν ατελείωτες για μας. Ατελείωτες ήταν οι ώρες της ευφάνταστης δράσης. Εξερευνούσαμε τα ποτάμια, τις κοίτες των ποταμών και τα βουναλάκια, σκαρφαλώναμε στα δέντρα και μπαίναμε στις βαμβακοφυτείες. Η πιο αγαπημένη μας όμως δραστηριότητα ήταν οι «ιπποδρομίες με τα γαϊδούρια», ανά δυάδες, τριάδες, ή και τετράδες, ή και όλοι μαζί κάποιες φορές. Κίνδυνος να πέσουμε από τα γαϊδούρια δεν υπήρχε. Ήμασταν όλοι δεινοί καβαλάρηδες. Έπαθλα για τους νικητές ήταν η ηθική ικανοποίηση η ικανοποίηση του «εγώ», που τόσο έντονα νιώθουμε στην παιδική μας ηλικία.

Κάποια μέρα, μετά από μια ομαδική «ιπποδρομία» στον κάμπο των Σιγερών και αφού ποτίσαμε τα ξεθεωμένα ζώα στη λίμνη του ποταμού θυμάμαι ήταν κοντά στον αγροτικό δρόμο που οδηγεί στον Άγιο Ηλία, πήγαμε τριάντεσσερα παιδιά να φέρουμε πεπόνια και καρπούζια από τις φυτείες. Από τις φωνές και τα γέλια, τα πειράγματα και τα αστεία, γυροφέρνοντας να ανακαλύψουμε ό,τι καλύτερο, ξάφνου ξεπετάχτηκε ένας λαγός. Τόση ήταν η σασσιμάρα του, που τρέχοντας να φύγει, έπεσε πάνω στο τσούρμο των παιδιών. Τότε, καταλαβαίνετε τι επακολούθησε! Σωστό πανδαιμόνιο! Όλοι τρέχαμε το λαγό ξωπίσω που με επιδέξιες κινήσεις κατάφερε τελικά να πάρει την ευθεία και να γίνει λαγός. Εμείς μείναμε με την ιδέα του νόστιμου σπιφάδου.

Εκείνα τα καλοκαίρια μας έφερναν ακόμη πιο κοντά. Αναπτυσσόταν μια στενή και φιλική σχέση μεταξύ μας. Ποτέ δε συνέβηκε κάποια παρεξήγηση, ούτε και έτυχε κάποια στιγμή πίκρας να σημαδέψει την ψυχή μας. Μέναμε πάντα φίλοι και στο σχολείο και στις ώρες τηςσχόλης. Αλληλοϋποστηριζόμασταν και αλληλοκαλύπταμε τις μικρές ζαβολιές μας. Αθάνατη παιδική ηλικία.

Παναγιώτης Παπαγεωργίου
Γεράνι

Κατάσκευη οικίας στο Γεράνι Παναγιώτης Καλλή

Οι πλείστοι κάτοικοι του Γερανιού ασχολούνταν με τη γεωργία και τη κτηνοτροφία. Η διαρρύθμιση της οικίας τους λοιπόν έπρεπε να ανταποκρίνεται και στις απαιτήσεις της δουλειάς τους. Το κτίσιμο του σπιτιού αναλάμβανε ένας κτίστης, ο οποίος βέβαια είχε τους δικούς του εργάτες. Πολλές φορές, όμως συμμετείχε και ο ιδιοκτήτης στο κτίσιμο του σπιτιού. Ένας γεωργός μπορούσε, βέβαια, να κτίσει ο ίδιος το σπίτι του, για να μην επιβαρυνθεί οικονομικά. Μερικά από τα υλικά που θα χρησιμοποιούσε όπως «βολιτζια», τα δοκάρια, τα έβρισκε μέσα στα χωράφια του ή τα έκοβε από το δάσος της Καντάρας. Τα τοιχώματα ήταν κτισμένα με πλινθάρια και η στέγη υποστηριζόταν με βολιτζια. Πάνω από αυτά ήταν τοποθετημένα καλάμια και βούρλα, τα λεγόμενα «σκλονιτζια», τα οποία κάλυπταν με πυλό από άχυρα.

Μαζί μας εδώ έχουμε τον κύριο Παναγή Καλλή ο οποίος θα μας απαντήσει σε διάφορες ερωτήσεις σχετικά με το κτίσιμο της οικίας και θα μας λύσει όλες τις απορίες μας.

Κύριε Παναγή, μιλήστε μας λίγο για την προετοιμασία των υλικών που χρησιμοποιούσατε για το κτίσιμο της οικίας.

Ο ιδιοκτήτης του σπιτιού προετοιμάζε τα υλικά και έκοβε τα πλινθάρια, τα οποία ορισμένες φορές αγόραζε έτοιμα. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούσε συγκεκριμένα καλούπια, τα οποία ονομάζονταν «πλιττοκόποι».

Τι ήταν ακριβώς οι πλιττοκόποι;

Ήταν ένα τελάρο από σανίδι, με πάχος μια ίντσα, ύψος δυο ίντσες, μήκος δεκαοχτώ και πλάτος

δώδεκα ίντσες και ήταν διαιρεμένο σε δυο μέρη για την παραγωγή δυο πλινθαριών κάθε φορά. Για μεγαλύτερη ευκολία χρησιμοποιούσαν ταυτόχρονα δυο καλούπια ετοιμάζοντας έτσι τέσσερα πλινθάρια. Ο πηλός ετοιμαζόταν μια μέρα προηγουμένως και απαιτούσε αρκετή προεργασία.

Πείτε μας περισσότερα για την προεργασία του πηλού, καθώς και για την κατασκευή των πλινθαριών.

Αρχικά, ισοπέδωναν ένα χωράφι ή ένα αλώνι, τη λεγόμενη «απλώστρα». Στη συνέχεια ζύμωναν τον πηλό με νερό, ανακατεύοντας χώμα με άχυρα. Σε κάθε αμάξι άχυρα αναλογούσαν πέντε αμάξια χώμα. Για την παραγωγή του πηλού χρειάζονταν τρεις ή τέσσερις άνθρωποι οι οποίοι ζύμωναν τον πηλό και τον άφηναν μια με δυο μέρες για να ετοιμαστεί, να «ψηθεί». Αμέσως μετά άρχιζε η κατασκευή των πλινθαριών. Ένας από τους άνδρες αναλάμβανε το κόψιμο, ένας άλλος φόρτωνε τον πηλό μέσα σ' ένα ξύλινο μεταφορέα με λεπτή σιδερένια πλάκα, την «τσιβέρα», ενώ οι άλλοι δυο κουβαλούσαν την τσιβέρα και έβαζαν τον πηλό στα καλούπια. Ο υπεύθυνος για το κόψιμο των πλινθαριών άπλωνε τον πηλό μ' ένα μυστρί μέσα στα καλούπια και τον άφηνε να στεγνώσει. Στη συνέχεια αφαιρούσαν τα καλούπια ετοιμάζοντας πλινθάρια.

Αυτοί οι τέσσερις άντρες μπορούσαν να ετοιμάσουν χίλια πλινθάρια την ημέρα. Τα πλινθάρια απλώνονταν στον ήλιο και στον αέρα για μερικές ημέρες ώστε να στεγνώσουν. Έπειτα, μεταφέρονταν με δίτροχο γεωργικό αμάξι συρόμενο από δυο ζώα, τη λεγόμενη «καρρέττα» στο μέρος που θα κτιζόταν το σπίτι. Για το κτίσιμο ενός σπιτιού με διώροφο δωμάτιο χρειάζονταν περίπου τρεις χιλιάδες πλινθάρια.

Τώρα θα ήθελα να ακούσω για το κτίσιμο του σπιτιού. Ποια ήταν η βάση και το σχέδιο του;

Το σχέδιο του σπιτιού το έκαναν στο έδαφος και ανάλογα με τα δωμάτια που θα έκτιζαν έβγαζαν τα θεμέλια. Πριν τοποθετήσουν τα πλινθάρια έπρεπε να βάλουν, ως βάση της οικοδομής, πέτρες του ποταμού σε βάθος δυο πόδων. Γέμιζαν τα θεμέλια αυτά με πέτρες και λάσπη και έκτιζαν περίπου ένα τοίχο από πέτρες ύψους δυο ποδιών πάνω από το έδαφος. Στη συνέχεια, έκτιζαν τα πλινθάρια χρησιμοποιώντας και πάλι πηλό από χώμα και άχυρα. Ένας καλός μάστορας, με δυο βοηθούς,

έκτιζε χίλια πλινθάρια την ημέρα, δηλαδή έκτιζε ένα δίχωρο δωμάτιο, 20 x 22 πόδια, σε τρεις μέρες. Όλα σχεδόν τα δίχωρα δωμάτια ήταν κτισμένα με καμάρα. Η στέγη στηριζόταν στους τέσσερις τοίχους και στη μέση κτιζόταν η καμάρα, η λεγόμενη «βότα», από πελεκητές χαβαρόπετρες.

Πώς κατασκευάζατε την καμάρα;

Για την κατασκευή της καμάρας γινόταν πρώτα το καλούπι, η «καραβατσία» από πλινθάρι και πηλό. Πάνω από την καραβατσία τοποθετούσαν πελεκητές πέτρες. Στη συνέχεια έκαναν χυλό από γύψο και νερό και πότιζαν τις πέτρες. Η καραβατσία έμενε για δυο μέρες μέχρι να στεγνώσει ο γύψος. Με την αφαίρεση της η καμάρα ήταν έτοιμη και στερεή, για να δεχθεί το φορτίο της στέγης που θα στέγαζε το δίχωρο.

Με ποιο τρόπο και ποια υλικά κτιζόταν η στέγη;

Για την κατασκευή της στέγης χρησιμοποιούσαν «βολιτζία» μήκους δώδεκα ποδιών, από κυπριακό ή άλλου είδους κυπαρίσσι. Τα δοκάρια ήταν τοποθετημένα στην κορυφή των τοίχων σε βάθος ενός ποδιού από την κάθε πλευρά. Πάνω από τα βολιτζία τοποθετούσαν καλάμια, δεμένα μεταξύ τους σε σειρά και πάνω από αυτά έβαζαν φύλλα καλαμιών και άλλα χόρτα, τα «σκλινίτζια». Όλα αυτά καλύπτονταν με πηλό από χώμα και άχυρο. Αυτό ήταν το πρώτο «σιύλωμα», το οποίο λεγόταν «πσίπωμα». Όταν στέγνωσε ο πηλός έκαναν ακόμα ένα σιύλωμα, πιο παχύ. Η στέγη είχε κλίση περίπου έξι ίντσες, για να φεύγει το νερό της βροχής.

Οι πλείστοι Γερανώτες μετά το 1935, όταν εισήχθαν το τσιμέντο, μετά το πρώτο σιύλωμα έκαναν ένα ψευδοτσιμέντωμα στην στέγη. Αυτό βοηθούσε ιδιαίτερα τους γεωργούς που έβαζαν πάνω σ' αυτήν τα προϊόντα, που ήθελαν να αποξη-ράνουν ή να καθαρίσουν, για όσο καιρό χρειαζόταν.

Φαντάζομαι πως τον περισσότερο χρόνο και διαδικασία χρειαζόταν το εσωτερικό της οικίας. Πείτε μας λίγα λόγια.

Στο εσωτερικό «σιύλωναν» τους τοίχους με γύψο ή ασβέστη. Το γύψο τον ετοίμαζαν οι ίδιοι από γυψόπετρες που έφερναν από τον

«γύψαρο» τοποθεσία του Μπογαζιού. Για την παραγωγή του γύψου έκτιζαν καμίνια από γυψόπετρες και τα άναβαν με θάμνους και ξύλα για μια νύχτα. Στη συνέχεια έπαιρναν τις «ψημένες» γυψόπετρες και τις κοπάνιζαν ή τις άλεθαν σε γυψομηχανή, για να κατασκευάσουν το γύψο που ήταν φιλός σαν αλεύρι.

Στο πάτωμα έστρωναν μάρμαρα διαστάσεων 1 ½ x 1 ½ ποδιών από γύψαρο. Τη δουλειά αυτή την έκανε ο μάστορας, ο οποίος τοποθετούσε τα μάρμαρα και τα πότιζε με γύψο για να τα στερεώσει στο έδαφος.

Από πόσα δωμάτια αποτελείτο η κάθε οικία;

Όπως έχει ήδη αναφερθεί η κάθε κατοικία κτιζόταν βάση των αναγκών της οικογένειας και ανάλογα με το επάγγελμα του ιδιοκτήτη. Συνήθως αποτελούνταν από δυο δίχωρα, το ανώι, το πλυσταριό, το κελάρι-το λεγόμενο σώσπιτο- και τον ηλιακό. Η αυλή συνήθως ήταν στρωμένη με χαβάρα και είχε ελαφριά κατηφορική κλίση για να φεύγουν τα νερά της βροχής. Το πάτωμα της κατοικίας ήταν ένα με δυο πόδια πιο ψηλά από τη αυλή, για να μην μπαίνει το νερό της βροχής μέσα στο σπίτι. Τέτοιου είδους σπίτια, ένας Γερανώτης μπορεί να είχε τρία. Το ένα ήταν το κυρίως δωμάτιο, το κυρίως σπίτι, στο άλλο βρίσκονταν τα υπνοδωμάτια και πάνω απ' αυτά έκτιζαν άλλα δίχωρα τ' ανώγεια, που ήταν αποθήκες των γεωργικών προϊόντων. Μια πετρόσκαλα οδηγούσε στ' ανώγεια. Μπροστά από το σπίτι ήταν ο ηλιακός με τρεις καμάρες. Στη συνέχεια έκτιζαν το στάβλο για τα βόδια τους και το αχυρόσπιτο όπου διατηρούσαν τις ζωοτροφές. Στη συνέχεια έκτιζαν την αποθήκη όπου φύλαγαν το λάδι και διάφορα άλλα «κουτσάντζια» (μικρά χειροκίνητα εργαλεία) του σπιτιού. Στο πλάι ή πίσω από το σπίτι είχε μια αυλή τεράστια. Μπροστά από το σπίτι υπήρχε άλλη έκταση που την έλεγαν «φραχτή», στην οποία καλλιεργούσαν διάφορα λαχανικά.

Κύριε Παναγή ευχαριστώ πολύ για την ενδιαφέρουσα συνέντευξη που μου δώσατε, καθώς και για το χρόνο τον οποίο αφιερώσατε.

**Αικατερίνη Κάρου
Γεράνι**

Η επανάσταση του Ιωαννίκιου (Καλοκαίρι, 1833) και το μοναστήρι του Άη Νικόλα του Δαυλού

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια, μέσα από την προφορική παράδοση, τις επιστολές του τότε Αρχιεπισκόπου Πανάρτου (1827-1840) προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη, τις αναφορές του υποπρόξενου της Αγγλίας, Αντώνιου Βοντιτσιάνου και την αλληλογραφία του υποπρόξενου της Γαλλίας στη Λάρνακα Alphonse Bottu πιστεύαμε ότι ο Ιωαννίκιος, ο εθνομάρτυρας επαναστάτης καλόγηρος του Άη Λιά, συνελήφθηκε μετά την αποτυχία της επανάστασής του και αποκεφαλίστηκε στη Λευκωσία.

Σύμφωνα όμως με το χειρόγραφο κατάστιχο της μονής του Αγίου Νικολάου του Δαυλού, ο Ιωαννίκιος επέζησε και υπηρέτησε ως οικονόμος του μοναστηριού αυτού μέχρι το 1839, που προδόθηκε, συνελήφθηκε και κατακρημνίστηκε από το μεσαίο λιθάρι, δυτικά του κάστρου της Καντάρας. Από τότε, τα λιθάρια αυτά έγιναν γνωστά στα γύρω χωριά ως «Λιθάρκα του Κονόμου».

Όπως αναφέρεται στο έγγραφο Ιε', το 1831, στο μοναστήρι αυτό, υπηρετούσαν τρεις Γερανώτες μοναχοί-ο Χάμπος, 22 ετών, ο οποίος ήταν σκαρπάρης στο επάγγελμα, ο Μιχαήλης, 18 ετών και ο Πανάος, 39 ετών.

Χάμπος	Γερανή	σκαρπάρης	(22)
Κυριακός	Νετα		(61)
Μιχαήλης	Γερανή		(18)
Πανάος	Γερανή		(39)
Γιωρκής	Αρτανα		(45)

Στο χειρόγραφο Ιζ', γίνεται αναφορά στη μάχη «πτόξω του Τρικώμου», στον τραυματισμό του Ιωαννίκιου, στη σωτηρία του και στη μεταφορά του στο μοναστήρι. Ο Χάμπος από το Γεράνι, καθώς και ο Πανάος, αναφέρονται στο έγγραφο ως οι δυο από τους νεκρούς. Ο Μιχαήλης επέζησε και αναφέρεται στο χειρόγραφο Ιζ', όπου καταγράφονται οι μοναχοί του 1836.

Το χειρόγραφο Ιη', περιγράφει την πρώτη σύλληψη και την κατακρήμνιση του Ιωαννίκιου από τα λιθάρια της Κορωνιάς.

Δύσκολοι καιροί, ερεβώδη χρόνια! Πώς να μην τρέμουν τα φυλλοκάρδια των ανθρώπων; Και όμως, αυτοί οι άνθρωποι είχαν το θάρρος να υψώσουν το ανάστημά τους, επιζητώντας την ελευθερία και την απαλλαγή τους από τα δεσμά της ασήκωτης δουλείας. Αιωνία τους η μνήμη και ως είναι ελαφρύ το χώμα που τους σκεπάζει εάν έμεινε δηλαδή χώμα, επειδή, στην προσπάθειά του να αμαυρώσει την πλούσια ιστορία, τον πολιτισμό και την παράδοση του νησιού μας, ο βάρβαρος κατακτητής-εισβολέας του 1974 ανάσκαψε κοιμητήρια, γκρέμισε ιερούς ναούς και βεβήλωσε τα ιερά και όσια της φυλής μας.

Έσεται όμως ήμαρ...

Παναγιώτης Παπαγεωργίου
Γεράνι

Θεία Ευχαριστία

Αναμφισβήτητα, το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας κατέχει σπουδαία θέση και αξία στο χώρο της Αγίας μας Εκκλησίας. Αποτελεί μυστήριο κατεξοχήν θεοποιητικό. Είναι το Μυστήριο του Χριστού και της Εκκλησίας, κατά το οποίο παρέχεται ο ίδιος ο Χριστός-το Σώμα και το Αίμα του. Η μετάληψη των Αχράντων Μυστηρίων ενώνει τους πιστούς με το Χριστό και μεταξύ τους με ένα έντονο δεσμό αγάπης, σε μια κοινωνία βαθιά χριστολογική και ανθρωπολογική.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθούμε στις σκέψεις και στις αντιλήψεις του πατήρ Βαρνάβα Παφίτη όσον αφορά το μυστήριο της Θείας Κοινωνίας. Θέτει με πολύ απλό, μα εύστοχο τρόπο τις απόψεις του και περιγράφει αναλυτικά όλη τη διαδικασία της τέλεσης του μυστηρίου.

Αγαπητοί συγχωριανοί Γερασιώτες,

Την τροφή της Θείας Κοινωνίας, όπως και όλες τις άλλες τροφές, μας την δίνει ο Θεός. Η Θεία Ευχαριστία είναι το μυστήριο του Μεγάλου και Μυστικού Δείπνου, το οποίο ίδρυσε και τέλεσε για πρώτη φορά ο Κύριός μας, Ιησούς Χριστός, στο υπερώο της Ιερουσαλήμ, το βράδυ της Πέμπτης, πριν από την έναρξη του εβραϊκού Πάσχα. Αυτό το ιερό και ευλογημένο μυστήριο παρέδωσε ο Κύριος στην Εκκλησία Του, για να τελείται σε κάθε Θεία Λειτουργία. Δικαιολογημένα λοιπόν, κατά τη χριστιανική παράδοση, η Θεία Κοινωνία αποτελεί «θεοσύστατο μυστήριο». Όπως περιγράφεται χαρακτηριστικά στο «κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον», ο Κύριός μας προεικόνισε το μυστήριο κατά την ξεχωριστή εκείνη νύχτα του Μυστικού Δείπνου. Ο Υιός του Θεού δείπνησε για τελευταία φορά μαζί με τους ανθρώπους. Όταν τέλειωσε το δείπνο, το οποίο περιλάμβανε υλική και σωματική τροφή, ο Ιησούς Χριστός πρόσφερε στους αγαπημένους του μαθητές την ουράνια τροφή της Θείας Κοινωνίας για πρώτη φορά.

Πήρε στα χέρια του ένα κομμάτι άρτο, το ευλόγησε, το έκοψε σε τεμάχια, ευχαρίστησε τον Πατέρα του και είπε:

«Πάρτε να φάτε από αυτό το ψωμί, που τώρα πια είναι ουράνιο και όχι επίγειο. Είναι το σώμα μου, το οποίο προσφέρεται σε εσάς, για άφεση των αμαρτιών σας». («Λάβετε, φάγετε· τούτό μου εστί το σώμα, το υπέρ υμών κλώμενον, εις άφεσιν αμαρτιών»). Έπειτα, πήρε ένα κύπελλο, το γέμισε με κρασί και προσκάλεσε πάλι τους μαθητές του να πιουν λέγοντάς τους:

«Ελάτε τώρα να πιείτε από το ποτήρι τούτο. Δεν περιέχει πια κρασί, αλλά το αίμα μου, που χύνεται απόψε για τη σωτηρία του κόσμου!» («Πίετε εξ αυτού πάντες· τούτο εστί το αίμα μου, το της καινής Διαθήκης, το υπέρ υμών και πολλών εκχυνόμενον εις άφεσιν αμαρτιών».)

Ο Κύριός μας εξήγησε στους μαθητές του ότι την τροφή της Θείας Κοινωνίας δεν τους την πρόσφερε μόνο για εκείνη την ξεχωριστή βραδιά, αλλά για να την μεταλαμβάνουν σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Σήμερα οι πιστοί του Εσταυρωμένου λαμβάνουν τη θείκη αυτή τροφή της Θείας Κοινωνίας στο λατρευτικό χώρο της Αγίας μας Εκκλησίας. Η ευλογημένη τροφή αποτελείται από τα ίδια είδη που χρησιμοποίησε και ο Ιησούς Χριστός κατά το βράδυ του Μυστικού Δείπνου, τον άρτο και τον οίνο. Η Θεία Ευχαριστία έχει λοιπόν δυο όψεις. Αποτελεί μυστήριο και θυσία. Είναι Μυστήριο, επειδή ο άρτος και ο οίνος με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος μεταβάλλονται σε άχραντο Σώμα και τίμιο Αίμα του Κυρίου, μα συνάμα είναι και Θυσία, γιατί επαναλαμβάνεται αναίμακτα η σταυρική θυσία του Γολγοθά. Ο άρτος και ο οίνος είναι υλικά που προμηθεύουν οι χριστιανοί στην Εκκλησία ως δώρα ευγνωμοσύνης προς το Χριστό. Ο άρτος, μάλιστα, που αποκαλείται και «προσφορά», ή «πρόσφορο», συνήθως ετοιμάζεται στο σπίτι. Ζυμώνεται από τις γυναίκες και σφραγίζεται με την ειδική σφραγίδα της Εκκλησίας μας.

Η Θεία Κοινωνία ετοιμάζεται κατά τη διάρκεια της τέλεσης της Θείας Λειτουργίας. Ο ιερέας παραλαμβάνει τα δώρα μας τον ένζυμο άρτο και τον οίνο, και τα προετοιμάζει στο μέρος του ιερού που ονομάζεται Πρόθεση. Στη συνέχεια, κατά τη Μεγάλη Είσοδο, καθώς οι ψάλτες ψάλλουν ευλαβικά το «Χερουβικό Ύμνο», τα Τίμια Δώρα μεταφέρονται με ιερή πομπή από την Πρόθεση και τοποθετούνται στην Αγία Τράπεζα. Εκεί, τη στιγμή που οι πιστοί ψάλλουν το «Ξε υμνούμεν, σε ευλογούμεν, σοί ευχαριστούμεν, Κύριε, και δεόμεθά σου, ο Θεός ημών», ο ιερέας, επικαλούμενος τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος,

ευλογεί τον άρτο και τον οίνο, παρακαλώντας το Θεό να τα μεταβάλει σε ουράνια και θεία τροφή. Ακριβώς αυτή τη στιγμή, συντελείται η μυστική και αόρατη μεταβολή. Με τη βοήθεια και δύναμη του Αγίου Πνεύματος ο άρτος και ο οίνος αγιάζονται και μετουσιώνονται σε άχραντο Σώμα και τίμιο Αίμα του Χριστού μας. Πρόκειται για τροφή μυστηριακή επομένως με τη Θεία Μετάληψη οι χριστιανοί λαμβάνουν μέσα τους ολόκληρο το Χριστό γίνονται («χριστοφόροι και θεοφόροι»).

Προκειμένου όμως να προσέλθουν και να συμμετάσχουν οι πιστοί στο μυστήριο της Θείας Κοινωνίας, απαραίτητη είναι η σχετική προετοιμασία τους, η οποία πρέπει να είναι ανάλογη της ιερότητας του μυστηρίου. Η συμμετοχή των χριστιανών στη Θεία Μετάληψη δεν πρέπει να είναι επιπόλαιη και μηχανική και δεν πρέπει να γίνεται από απλή συνήθεια. Μέσω του μυστηρίου της Εξομολόγησης, κατόπιν της ευλογίας του πνευματικού πατέρα, οι πιστοί πρέπει να επιδιώκουν την κάθαρση του εσωτερικού τους κόσμου, για να μπορέσουν να συμμετάσχουν στο μυστήριο της Θείας Κοινωνίας και να ψάλλουν με ευλάβεια το «Είδομεν το φως το αληθινόν, ελάβομεν Πνεύμα επουράνιον, εύρομεν πίστιν αληθή, αδιαίρετον Τριάδα προσκυνούντες· αύτη γαρ ημάς έσωσεν».

Αγαπητοί μου συγχωριανοί, η Θεία Κοινωνία τρέφει τον άνθρωπο πνευματικά, τον αγιοποιεί και τον ενώνει με το Θεό. Οφείλουμε λοιπόν να προετοιμαζόμαστε σωματικά και πνευματικά, έτσι ώστε να έχουμε τη δυνατότητα συμμετοχής στη Θεία Μετάληψη των Αχράντων Μυστηρίων. Η νηστεία, η εξομολόγηση, η εγκράτεια, αλλά και η αγία προετοιμασία (δηλαδή, η αγαστή συμφιλίωση με τους συνανθρώπους μας) αποτελούν το «κλειδί», για να μπορούμε να γευόμαστε τα Δώρα, που μας προσφέρει απλόχερα η Εκκλησία μας, μέσω του μυστηρίου της Θείας Κοινωνίας.

Εν κατακλείδι, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους συντελεστές, που επιμελήθηκαν με τόση αγάπη την έκδοση αυτού του περιοδικού, το Κοινοτικό Συμβούλιο του Γερανιού, καθώς και τον κοινοτάρχη του χωριού μας, τον κ. Ανδρέα Πέτρου, ο οποίος πάντοτε επιδιώκει τη διατήρηση των διαπροσωπικών σχέσεων των συγχωριανών μας και συμβάλλει στο να κρατηθεί άσβεστη η ελπίδα της επιστροφής στο αγαπημένο μας χωριό. Ας ευχηθούμε ότι η χάρις της Αγίας Αικατερίνης θα μας βοηθήσει να εορτάσουμε την πανήγυρή της στο Γεράνι μας.

**Με τις θερμές μου ευχές,
Παπαβαρνάβας Παφίτης.**

Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου Προσφυγικού Σωματείου «ΤΟ ΓΕΡΑΝΙ»

Ανδρέας Πέτρου, **Πρόεδρος**
Σάββας Χ" Κυριάκου, **Αντιπρόεδρος**
Αντώνης Ηλία, **Γραμματέας**
Τριφωνία Κυριάκου, **Β. Γραμματέας**
Παναγιώτης Παύλου, **Ταμίας**
Ευαγγελία Λεωνίδου, **Β.Ταμίας**
Δημήτρης Γεωργίου, **Σύμβουλος**
Σάββας Σάββα, **Σύμβουλος**
Ανδρέας Μοναστήρα, **Σύμβουλος**
Ανδρούλα Πετάση, **Σύμβουλος**
Δημήτρης Π.Χριστοφόρου, **Σύμβουλος**

Κοινοτικό Συμβούλιο

Ανδρέας Πέτρου,
Κοινοτάρχης
Ανδρέας Μοναστήρα,
Αναπλ. Κοινοτάρχης
Αντώνης Ηλία, **Γραμματέας**
Γεώργιος Παύλου, **Ταμίας**
Σάββας Σάββα, **Β. Ταμίας**

Εκκλησιαστική Επιτροπή

Παναγιώτης Π' Γεωργίου
Κυριάκος Δημητριάδης
Δέσπω Γεράνη Σούγλη
Γεώργιος Παφίτης
Ανδρέας Αντωνίου

Μετά την πολυετή και αξιέπαινη προσφορά του σε διάφορες κρατικές υπηρεσίες και τη συνταξιοδότησή του, με πολύ ζήλο και επιμονή αφοσιώθηκε στη δημιουργία ξύλινων γλυπτών.

Ο λόγος γίνεται για τον κ. Παναγιώτη Γεράνη.

Η ευχή μας να είστε πάντα καλά και υγιείς και πάντα να δημιουργείτε.

ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Παράλληλα με την εκπλήρωση των καθηκόντων της ως σύζυγος, μητέρα και γιαγιά κατάφερε να γράψει την αξιόλογη ποιητική συλλογή **Της Καρκιάς τζιαι του Τόπου'** ενώ ασχολείται και με την καλαθοπλεκτική. Συγχαρητήρια λοιπόν στην κ. Βασιλική Σκορδή.

Η ευχή μας να είστε πάντα καλά και υγιείς και πάντα να δημιουργείτε.

Οικία
Μιχάλη και Κατερίνας Σάββα
ΠΙΚΗ

21 Οκτωβρίου 1972

**Η ΠΡΟΣΟΧΗ ΕΙΣ ΤΟ
ΧΩΡΙΟ ΓΕΡΑΝΙ**

Αγαπητή Σύνταξις,

Εις την εφημερίδα «Ο ΑΓΩΝ»
ημερ. 12.10.1972 δημοσιεύεται
η τυχούσα πρώτου βραβείου εις τον
Διαγωνισμόν φωτογραφίας του
Ελληνικού περιοδικού «ΕΠΙΚΑΙΡΑ»
φωτογραφία με τον τίτλον
«ΟΛΑ ΤΑ ΠΕΤΕΙΝΑ»

Η φωτογραφία ελήφθη εις Γεράνι-
Αμμοχώστου πρό έτους υπό του
Κ. Ζάκ Ιακωβίδη, τόν οποίον η κοι-
νότης Γερανίου θερμώς ευχαριστεί
δια την προβολήν του χωριού

Ο Πρόεδρος της Κοινότητος
ΜΗΝΑΣ ΣΤΥΛΛΗ

ΓΕΡΑΝΙ
Οι ρίζες μας

Έγγραφο με ιστορική σημασία
για την κοινότητά μας

Αρ. Φ. 25/44/2.
Τ.Κ. 4538
Τηλ. 70/3268

[Τύπος Συν. Αρ. 25]

ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΟΣ

Λευκωσία, τῆ 19ῆ Νοεμβρ. 1971

Κύριε,

Παρακαλῶ σημειώσατε ὅτι ἡ Ἐπιτροπεία τῆς Συνεργατικῆς Πρωτογενεῆς
Ἐταιρείας Γερανίου (Ἀμμοχώστου) τῶρα ἀποτελεῖται ἐκ τῶν
ἀκολούθων προσώπων :-

Κυριάκος Πέτρου	Πρόεδρος.
Μιχάλης Σάββα	Γάμιος.
Λάμπρος Διανοῆ	Μέλη
Δοῦκος Παντελῆ	Μέλη
Ἡλίας Χ" Κυριάκου	Μέλη
Κυριάκος Παύλου	Γραμματεὺς.

65/17

Μετὰ τιμῆς,

(Υπ.) ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως.

Αρ. Φ. 25/44
Τ. Κ. 4538
Τηλ. 70/3268

ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΟΣ

Λευκωσία, τῆ 30ῆ Δεκεμβρίου 1971.

πρὸς τὴν Ἐπιτροπείαν
τῆς Σ.Π.Ε. Γερανίου.

Κύριοι,

Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὑπ' ἀρ. 174 καὶ ἡμε-
ρομηνίαν 18/12/71 ἐπιστολήν σας, πληροφοροῦμαι ὅτι
ἐγκρίνεται ἡ κληρωμὴ 13ου μισθοῦ εἰς τὸν Γραμματεῖα
τῆς Ἐταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1971.

2. Ἐγκρίνεται ἐπίσης ἡ συνεισφορὰ 25.- δι'
ἀνέγερσιν μνημεῖου τοῦ ἤρωος Κ. Μάτση.

3. Ἐγκρίνεται ὡσαύτως ἵνα ὁ μισθὸς τοῦ
Γραμματέως ἀξιεθῆ ἀπὸ 212 εἰς 216 μηνιαίως ἀπὸ
1/1/72.

Μετὰ τιμῆς,

(Υπ.) ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΟΣ

188

ΨΗΦΙΣΜΑ

Οι υποφαινόμενοι κάτοικοι τοῦ χωρίου Γαρανίου
 συνελθόντες ἐν τῷ ἱερῷ ναῦ καὶ δοξολογήσαντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ συμπλη-
 ρώσει ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐπαναστάσεως,
 ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ πατρίς ἡμῶν μόνη σχεδὸν ἐξ ἑλῶν τῶν
 ἑλληνικῶν χωρῶν παραμένει δούλη

ΨΗΦΙΖΟΜΕΝ:

- 1ον) Κηρύττομεν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὅτι ἡ θύλησις ἡμῶν εἶναι μία, μόνη, καὶ ἀναλλοίωτος νὰ ἐνωθῶμεν μετὰ τῆς μητρὸς ἡμῶν Ἑλλάδος,
- 2ον) Δηλοῦμεν ὅτι οὐδεμία παροχὴ, οὐδεμία ὑπόσχεσις, οὐδεμία ἐγκόσμιος δύναμις δύναται νὰ διαλλάξῃ ἡμᾶς πρὸς οἰκονόμητον καθεστῶς ξένον πρὸς τὴν ἐθνικὴν μας συνείδησιν καὶ τὴν θέλησιν ἡμῶν,
- 3ον) Ἐπικαλοῦμεθα τὴν μητρικὴν ἀντιλήψιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ φιλελευθέρου Ἀγγλικοῦ λαοῦ ὑπὲρ ζητήματος δικαιοσύνης, ἰθδικῆς καὶ ἐλευθερίας,
- 4ον) Ἀναθέτομεν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου καὶ τοὺς Ἑλληνικὰς Βουλευτάς νὰ διαβεβάσωσι τὸ παρὸν ψήφισμα, ὅπερ ἐκδίδομεν εἰς τριπλοῦν, πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Α. Βρετανικῆς Μεγαλειότητος καὶ τὴν Μητρικὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν Γαρανίῳ - - - (Κύπρου)
 τῇ 25ῃ Μαρτίου 1921.

Οἱ Ἱερεῖς Πασῶν Ἀχιλλεῖων Προβόσων Διδάσκαλος Ἰωάννης Δουλιῆ
Πασῶν Κωδῶν Ἰερωσίου

Ἡ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δημήτριος Δουλιῆ
 Παναγιώτης Γιαννῆ
 Παναγιώτης Κωδῶν

Ἡ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δημήτριος Δουλιῆ
 Ἀρτάνης Γιαννῆ
 Γεωργίου Δουλιῆ

[2-11-1923]

W

Προς τὴν Α. Ε. Σ. Ο. Μίσην Ἀποστολὴν
εἰς Νιζον Κιπρού
Εἰς Ἀκουσίαν

Ἐξοχώτατε,

Οἱ πάντων ἐνοχουμένων γὰρ
ἐάνομεν τὴν ἑμὴν καὶ περιουσίαν
μὴν τὴν V.E. ἐν μέρος τῶν παλαιῶν
Γραμμάτων, ὅπως μὴ ἐπαύσῃ ὑμεῖς ἐν
οἰκονομικὰ μέτρα καὶ δασύνας, ἵνα με-
ταφραστῆ εἰς τὸ χυρὸν μὴν Γράμματα ὡσεὶ
μὴν ἕδωκεν, καὶ ὅπως ἔχοντες μετὰ
ἐνταύθι, ὑπερβαίνοντες εἰς κοινότητα
«Μονὴ Κερκίρα, καὶ τὴν Περτὸν» καὶ τὸ ὅσον
ὅσον ἀπερὸς τὰς ὑμεῖς ἵσα ἐν Ἀρχιε-
πισκοπῆς.

Ἐν Γραμμῶν 27 30 Οὐμβρίου 1923

Ἀδελφοί

Μουχράς

Κυρίανος Α. Κουσίαν
Χαράρι & Κουσίαν

Πρωτεύων Γ. Κουσίαν

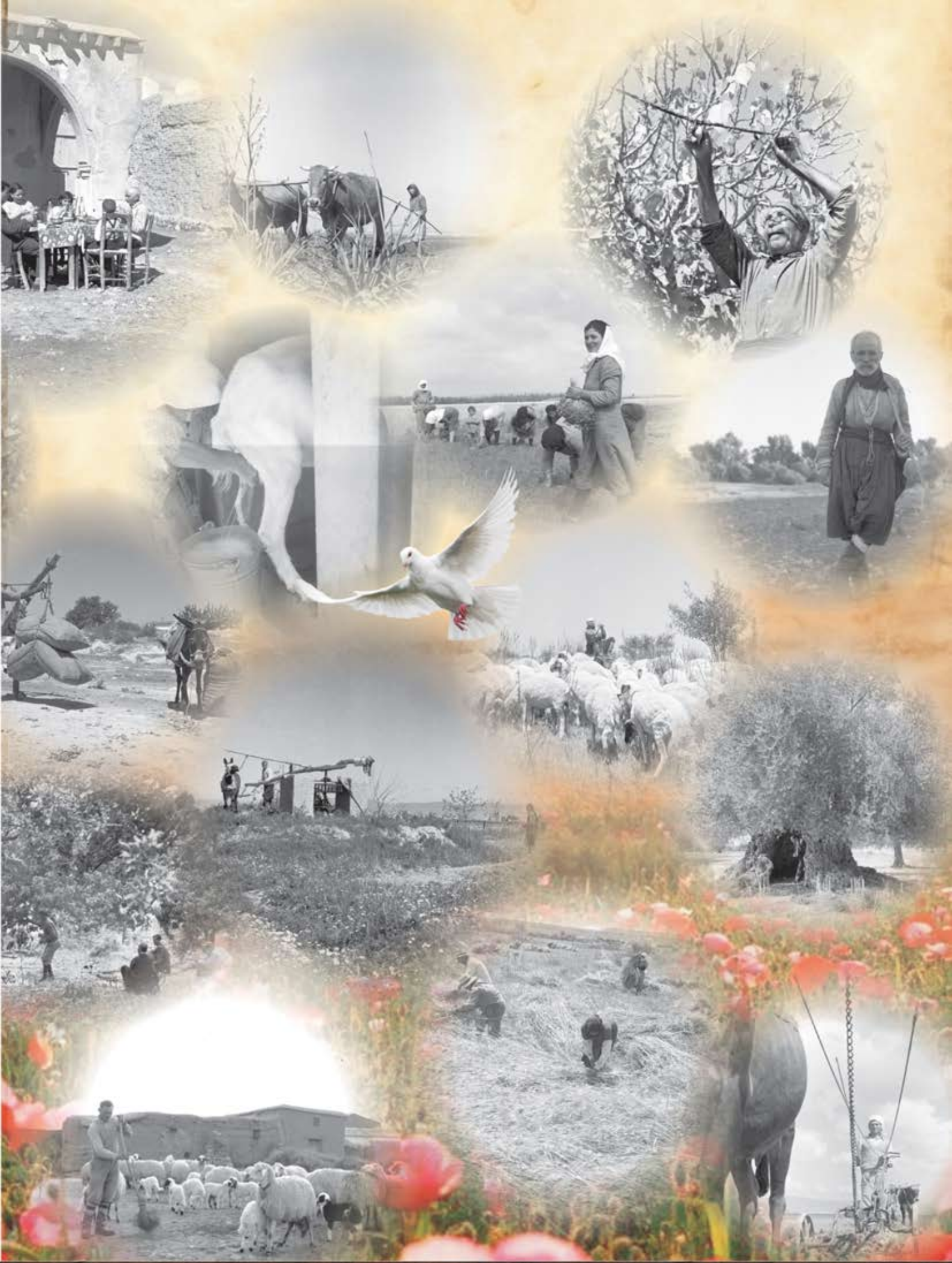
Όλοι μαζί, Σας Ευχαριστούμε

Τους χορηγούς μας, εσάς που μας προσφέρετε δώρα, δεν είστε απλά οικονομικοί συνεργάτες, είστε ηθικοί συμπαραστάτες του έργου που προσπαθούμε να επιτελέσουμε, είστε φορείς που υλοποιούν το όραμα που έχουμε για το κτεχόμενο χωριό μας, για την ημικατεχόμενη πατρίδα. Η δική σας εμπιστοσύνη μας γεμίζει ευθύνες μας.

*Έτσι ζούσαν
οι γονείς και οι παπούδες μας*

Χορηγοί

Γιαννάκης Φούρναρης
Διευθυντής

Fournaris M&J Import/Export Ltd
Αρχ. Μακαρίου 125, 7102 Αραδίππου
Τ.: 24533633, Φ.: 24531960
fournaris.john@cytanet.com.cy
www.fournaris.com

Aircondition West Point, Refrigerators,
Washing Machines
Cookers, Televisions, Home Cinema,
Dvd Players etc.
Sales - Repairs
26 TOUS HANE STR, LARNACA
TEL.: 24650482-24621451, FAX:24621451

ANDREAS PHOTIOU & SON

PHOTIOU PHOTIS
MARKETING MANAGER

P.O.Box. 33218, Paralimni 5312 CYPRUS
TEL.:+357 23826881
FAX.:+357 23828570
MOBILE:+357 99637788

ΑΔΕΛΦΟΙ Α. & Π. ΑΝΔΡΕΟΥ ΛΤΔ

ΜΑΚΙΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Τ.Θ. 40451, 6304 Λάρνακα
Τηλ.: 24812020, Φαξ.:24812021

D. Mandilas Car Sales Ltd
new & used cars

our
reputation
is our success

- Over 100 cars on display
- Reliable high quality cars
- After sales service
- Warranty included

Servicing the
British Community
for many years

Tel: 24636106
Mob: 99625391
99425502

Dhekelia - Larnaca road, email: mandilas@cytanet.com.cy

ΚΥΠΡΗΣ Κ. ΓΕΡΑΝΗΣ

ΔΙΑΧΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΕΙΣ
ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΔΡΟΜΩΝ

ΤΗΛ.: 24629414 - 24818054

P.G. MAVRIKIOS AGROCHEMICAL CO LTD
P.G.M. FARM CHEMICAL CO LTD

MICHALIS HADJIMICHAEL
SALES MANAGER

HEAD OFFICE:
3, Christaki Kombou, Peter's House
Correspondence Address:
P.O.Box 53120-3300 Limassol-Cyprus
Tel.: 25819373, Fax.: 25568751,
Mobile: 99652756 - Fax: 24662519
E-mail: info@pgmavrikios.com.cy
Webpage: www.pgmavrikios.com

Αναγέννησης 15, Λάρνακα, 6050,
Αλεξάνδρου Ραγγαβή 6, Γήπεδο
Νέας Σαλαμίνας, κατ. 2, Λάρνακα
Tel.: +357 24 637274, +357 24 669665,
Fax: +357 24 669664

E-mail: loucaprint@hotmail.co.uk
loucaprint@cytanet.com.cy

*Συντακτική Επιτροπή:
Επιμέλεια Περιοδικού*

Αθηνά Λιασή - Φιλόλογος
Αικατερίνη Κάρου - Γραμματέας
Βίβιαν Αντωνίου - Μαθήτρια
Γεωργία Ευαγγέλου - Γραμματέας
Δέσπω Αρτεμίου - Φοιτήτρια
Κάκια Σάββα - Εκπαιδευτικός
Κυριάκος Πέτρου - Στρατιώτης
Μάριος Στέλιου - Φοιτητής
Μιχάλης Λεωνίδου - Μαθητής
Μύρια Λεωνίδου - Φιλόλογος
Παναγιώτα Μοναστήρα - Εκπαιδευτικός
Στέλλα Πέτρου - Εκπαιδευτικός
Φιλοθέη Λιασή - Εκπαιδευτικός

Εκδότης:

Κοινοτικό Συμβούλιο Γερανίου

Κύριος Συνεργάτης:

Παναγιώτης Παπαγεωργίου

Διόρθωσαν:

Στέλλα Πέτρου & Κάκια Σάββα

Γραφικά - Σελιδοποίηση:

Λυγία Κωνσταντίνου (C&S LOUCA)

Εκτύπωση:

C&S LOUCA PRINT & COPY LTD

Ευχαριστίες: Υπουργείο Εσωτερικών,

Πολιτιστικές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας,

Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου,

Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών.

E-mail: gerani.petrou@gmail.com

Φωτογραφίες:

Γραφείο Τύπου - Ζωή στην Άκρα Γη - Η Ιστορία του "Γερανιού"

ISSN 1986-4280

Φωτο. απο Λειβάδι
2010

ΓΕΡΑΝΙ

Οι ρίζες μας

E-mail: gerani.petrou@gmail.com
ISSN 1986-4280